

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики

**ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО
КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав:

студент 2 курсу 600 групи
спеціальності 106 «Географія»
ОП «Географія»

Ілюк Денис Володимирович

Керівник:

д.геогр.н., професор Костащук Іван Іванович

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри № 20

від «11» Червня 2023 р.

Зав. кафедри _____ д.геогр.н., професор Костащук І.І.

Чернівці – 2023

Анотація

Люк Д.В. Географічні особливості формування освітнього комплексу Косівської міської територіальної громади

Дипломна робота студента VI курсу, 602 групи, спеціальності 106 «Географія» Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, м. Чернівці, 2023 р.

Дана дипломна робота розкриває особливості формування, функціонування та територіальної організації освітнього комплексу Косівської територіальної громади.

У першому розділі дипломної роботи розкрито теоретико-методологічні основи дослідження освітнього комплексу. Проаналізовано суспільно-географічні підходи до формування освітнього комплексу українських та закордонних вчених, а також визначено його складові.

В другому розділі здійснено дослідження та охарактеризовано чинники формування освітнього комплексу Косівської територіальної громади.

В третьому розділі даної роботи проаналізовано територіальне розміщення закладів освіти освітнього комплексу Косівської територіальної громади, визначено населенні пункти, які є мало забезпеченими закладами освіти та де є найбільша концентрація закладів освіти певних типів.

В четвертому розділі визначено особливості доступності до закладів освіти Косівської територіальної громади, що є досить вагомим фактором, адже частина населених пунктів відноситься до гірських.

В п'ятому розділі було визначено проблеми та перспективи розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади. Для цього було проведено SWOT-аналіз проблем освітнього комплексу Косівської територіальної громади.

Наукова новизна дипломної роботи полягає у визначенні територіальної організації освітнього комплексу Косівської територіальної громади, а також визначенні доступності до закладів освіти. Практичне значення полягає у

використанні результатів дослідження при реформуванні освітнього комплексу громади.

Ключові слова: освітній комплекс, Косівська територіальна громада, заклад освіти, територіальна доступність, територіальна організація.

Abstract

Ilyuk D.V. Geographical features of the formation of the educational complex of the Kosiv urban territorial community

Diploma work of a student of the 6th year, group 602, specialty 106 "Geography" Chernivtsi National University named after Yuriy Fedkovycha, Chernivtsi, 2023

This thesis reveals the peculiarities of the formation, functioning and territorial organization of the educational complex of the Kosiv Territorial Community.

In the first chapter of the thesis, the theoretical and methodological foundations of the study of the educational complex are revealed. Socio-geographical approaches to the formation of the educational complex of Ukrainian and foreign scientists are analyzed, and its components are also determined.

In the second chapter, the research was carried out and the factors of formation of the educational complex of the Kosiv Territorial Community were characterized.

In the third section of this work, the territorial location of educational institutions of the educational complex of the Kosiv Territorial Community is analyzed, the settlements that are poorly equipped with educational institutions and where there is the greatest concentration of educational institutions of certain types are determined.

The fourth chapter defines the peculiarities of accessibility to educational institutions of the Kosiv Territorial Community, which is quite a significant factor, because some of the settlements are mountainous.

In the fifth chapter, the problems and prospects of the development of the educational complex of the Kosiv Territorial Community were defined. For this, a SWOT analysis of the problems of the educational complex of the Kosiv Territorial Community was conducted.

The scientific novelty of the thesis consists in determining the territorial organization of the educational complex of the Kosiv Territorial Community, as well as determining accessibility to educational institutions. The practical significance lies in the use of research results in reforming the educational complex of the community.

Keywords: educational complex, Kosiv territorial community, educational institution, territorial accessibility, territorial organization.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ілюк Д.В.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ.....	7
1.1. Освітній комплекс як об’єкт дослідження.....	7
1.2. Методи дослідження освітнього комплексу.....	17
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	26
2.1. Чинники, що впливають на формування та розвиток освітнього комплексу.....	26
2.2. Історико-географічні чинники.....	29
2.3. Природно-географічні чинники	31
2.4. Соціально-економічні чинники.....	34
2.5. Демографічні чинники.....	39
Висновки до розділу 2.....	42
РОЗДІЛ 3. ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	44
3.1. Дошкільна освіта.....	45
3.2. Загальна середня освіта.....	48
3.3. Позашкільна освіта.....	55
3.4. Вища освіта.....	57
Висновки до розділу 3.....	59
РОЗДІЛ 4. ОСОБЛИВОСТІ ДОСТУПНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	61
4.1. Доступність закладів освіти, як важливі чинники розвитку освітнього комплексу регіону.....	61

4.2. Територіальна доступність закладів загальної середньої освіти Косівської територіальної громади.....	63
Висновки до розділу 4.....	66
РОЗДІЛ 5. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	67
5.1. Проблеми розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади та шляхи їх вирішення.....	67
5.2. Перспективи розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади.....	71
Висновки до розділу 5.....	74
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	88

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ОК – освітній комплекс

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ЗДО – заклад дошкільної освіти

ЗУ – Закон України

ВНЗ – вищий навчальний заклад

ТГ – територіальна громада

ПНЗ – позашкільний навчальний заклад

ІРЦ – інклюзивно-ресурсний центр

ВСТУП

З початком процесів децентралізації в Україні постало одне із найскладніших завдань місцевої громади – створення функції управління освітою. До створення спроможних громад сектором освіти сіл і селищ керував сектор освіти райдержадміністрації, який був вертикальною складовою державної виконавчої влади. Виконавчі органи сільських та районних рад мають мінімальні функції у сфері освіти, у тому числі другорядне завдання щодо забезпечення шкіл (наприклад, організація підвозу учнів).

На відміну від обласних державних адміністрацій, органи місцевого самоврядування територіальних громад є автономними та мають усі повноваження, у тому числі й у сфері управління освітою. Але серйозною проблемою є їхня інституційна слабкість.

Об'єктом дослідження було обрано освітній комплекс Косівської територіальної громади, а *предмет* – особливості формування, функціонування та територіальної організації освітнього комплексу Косівської територіальної громади.

Метою дослідження є розкриття територіальних особливостей формування освітнього комплексу Косівської територіальної громади.

Відповідно до мети, були сформовані такі *завдання*:

1. здійснити аналіз суспільно-географічних підходів до формування освітнього комплексу українських та закордонних вчених;
2. розглянути особливості розвитку освітнього комплексу та його складових;
3. описати методи та методологію дослідження освітнього комплексу;
4. здійснити дослідження та опис чинників формування освітнього комплексу Косівської територіальної громади;
5. проаналізувати територіальне розміщення освітнього комплексу Косівської територіальної громади;

6. визначити особливості доступності до закладів освіти Косівської територіальної громади;

7. визначити проблеми та перспективи розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади.

Методологія дослідження базується на Законі України «Про освіту» та «Національній доктрині розвитку освіти», а також географічному, структурному, картографічному, описово-порівняльному підходах, визначених науковими знаннями та концепціями наукового соціально-географічного дослідження.

У науковому дослідженні використовувалися наукові праці вчених у галузі суспільної географії, зокрема: Джамана В.О., Жупанського Я.І., Заставного Ф.Д., Заячук О.Г., Заячука М.Д., Білоуса Ю.О., Круля В.П., Костащука І.І., Масляка П.О., Мезенцева К.В., Немець К.А, Немець Л.М., Олійника Я.Б., Ровенчака І.І., Степапенка А.В., Топчієва О.Г., Шаблія О.І., Чубрей О.С., та інших.

Інформаційною базою дослідження є матеріали законодавчих та нормативних актів, інформаційні матеріали відділу освіти Косівської міської ради та Головного управління статистики у Івано-Франківській області.

Робота складається з вступу, 5 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. В роботі містяться схеми, таблиці, рисунки та картографічний матеріал.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ

1.1. Освітній комплекс як об'єкт дослідження

Освіта – це цілеспрямована пізнавальна діяльність, за допомогою якої люди набувають або вдосконалюють знання, навички та вміння. Система наукових знань, практичних навиків, процеси оволодіння та результати людини, по відношенню до певного рівня розвитку її психіки, творення, творча діяльність, морально-естетична культура - всі ці визначення говорять про суспільний світогляд і особистість людини [16].

Основним завданням навчально-виховного процесу є забезпечення формування особистісної та соціальної свідомості, на якій буде зосереджено увагу від антропоцентризму до екологічно актуального біоцентризму. Як робив акцент В. П. Марковський, формування географічного мислення сприятиме кращому розумінню взаємодії природи і людини.

Як процес навчання основним завданням сучасної освіти є формування системи цінностей особистості та її участь у житті суспільства. Як казав М. І. Лапін, цінності людей формують соціальний вплив на навколишнє середовище, економіку та політичні зміни в країні, що дають змогу передбачити її майбутнє. Суспільний порядок виховання формується на основі свідомості суспільних інтересів та потреб суспільства. Тому освіта – це не просто процес формування суспільної свідомості, а також є результатом, вже сформованої свідомості [14].

Методологічною основою дослідження географії освіти є фундаментальні положення географії, концептуальний підхід українських учених до комплексного вивчення соціально-економічних систем, інтеграційні процеси, комплексна освіта. Географи, які вивчали географію освіти: С. Л. Рудницький, В. М. Кубійович, О. І. Шаблій, О. Г. Топчієв, Л. Т. Шевчук, М. Д. Пістун, Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко. Дослідження

освітніх послуг здійснювали М. А. Абрамов, В. В. Покшишевський, С. А. Ковальов, О. О. Любіцева, Л. М. Немець, М. І. Фащевський.

Економічне зростання країни можливе лише завдяки високому рівню культури, що є основою формування якісних талантів, тоді як людський розвиток досягається завдяки можливості отримання якісної освіти незалежно від місця проживання. Географія освіти потребує пошуку та наукової демонстрації економічного механізму, який ефективно забезпечує кваліфіковані кадри та зменшує регіональні відмінності у наданні освітніх послуг населенню [38].

Система освіти включає виховні функції для підростаючого покоління. Вивчення закономірностей освітньої системи здійснюється з таких аспектів: онтології, гносеології, аксіології та праксіології, які є самостійними та взаємозалежними структурами [14].

З точки зору онтології, вітчизняні та зарубіжні освітні системи та технології навчання є фіксованими та детермінованими у процесі свого розвитку, розкриваючи об'єктивні умови існування, загальні та необхідні параметри, властивості, типи, протиріччя та чинні закони.

З гносеологічної точки зору знання визначає освітню систему як загальний термін для позначення основного комплексу навчання і виховання, його форм існування, систематизації, етапів розвитку, умов і методів.

Праксіологічний підхід може визначити сумлінність та доцільність, креативність та мотивацію вчителів у створенні та розвитку освітніх систем у навчальних закладах.

З точки зору аксіології, цінність освітньої системи фіксується і усвідомлюється, розкриваючи можливості, типи і способи функціонування освітньої системи, соціальні та історичні умови, в яких існують цінності, принципи оцінки та перетворення [15].

Поняття освітньої системи розглядається вченими з різних позицій, тобто з одного чи кількох важливих аспектів. Найпоширенішими є ті, що характеризують цілісність і соціальний характер явища. Система освіти – це

впорядкована сукупність компонентів, що сприяють розвитку особистості [16].

Загальноприйнятого визначення сучасного освітнього комплексу не існує. Поняття включає науковий підхід, заснований на різноманітних характеристиках освітньо-виховного комплексу. Багато вчених, зокрема О. І. Вишневський, Б. З. Вульф, Л. І. Караковський, В. О. Новікова, Н. Л. Селіванова, В. А. Семиченко, П. В. Степанов, Б. М. Ступарик, Г. І. Сорока, М. Г. Стельмахович вбачають сутність виховних комплексів у формуванні культурно-освітніх цінностей. Інший погляд мають М. А. Абрамов, В. О. Джаман, О. Г. Заячук, В. В. Покшишевський, С. А. Ковальов, О. О. Любіцева, Т. Ю. Мельниченко, які розглядають інтеграцію культурно-освітніх сфер як складну одиницю організації культурно-освітньої діяльності.

Основними функціями освітнього комплексу є: освітня; професійно-економічна; культурна; освітня; соціальний вибір; пізнавальна; історична наступність; наукова інновація; демографічно-урбаністична.

З 1990-х років основним у соціальних відносинах стають люди з обмеженими можливостями, особливо діти з обмеженими можливостями, до яких спрямована толерантність, яка заснована на визнанні та повазі індивідуальних людських відмінностей і зберігає відносну автономію кожної соціальної групи. Зміни вносяться відповідно до різних звичаїв і думок. Суть інклюзивного підходу полягає не в тому, що люди повинні адаптуватися до соціальних та економічних відносин, а в тому, що суспільство має створити умови для задоволення особливих потреб кожної людини. При цьому ознаку не слід розглядати як «особливе та навмисне явище», порушення якого не визначає маргіальності людського життя. Ключовими моментами цієї моделі соціальної поведінки є:

- автономність;
- участь у масових заходах;
- встановлення системи суспільних відносин;
- суспільство приймає всіх без обмежень.

Ідея інклюзивного суспільства стала основою сучасних моделей навчання дітей з особливими потребами. На думку одного з провідних дослідників з Нідерландів К. Рейсвейка, інклюзивна освіта допоможе:

- розвинути здібності дітей;
- визнати, що нормальний розвиток не є загальновизнаною «нормою»;
- задовольняти особливі потреби;
- створити систему підтримки;
- функціональні методи терапії та навчання;
- батьки залучаються до лікування та навчання своїх дітей.

Інклюзія – це політика та процес, які дають змогу всім дітям брати участь у всіх програмах [17].

Суспільно-географічне вивчення навчально-виховного комплексу знайшло відображення у працях багатьох українських та зарубіжних фахівців. Проте все ж необхідно розглянути його основні функції, оцінити методи розвитку освітнього комплексу, виявити фактори, які безпосередньо впливають на роботу його складових.

З суспільно-географічної точки зору система освіти — це низка навчальних закладів різного ступеня, рівнів, типів і форм власності, які надають освітні послуги населенню та взаємодіють з усіма освітніми підсистемами в межах певного освітнього простору. Ефективні системи управління та взаємовідносини, а також взаємовідносини із суміжними установами, підприємствами та організаціями сприяють модернізації навчального процесу та підвищенню ефективності його діяльності [17].

Освітній комплекс в Україні має сім компонентів (рис. 1.1.).

Рис. 1.1. Компоненти освітнього комплексу за Т. Ю. Мельниченко [23]

Складові закладів дошкільної та середньої освіти – це група споріднених закладів різних типів. Навчання складається за видами професій та вищими навчальними закладами. Науковий розділ складається з науки, наукових методів і систем, науково-дослідних інститутів, проектних інститутів. Виробництво включає промислові підприємства, установи матеріально-технічного постачання: будівельні підприємства, виробництво обладнання, видавництва, поліграфічні комбінати. Важливою частиною освітнього комплексу є населення, розселення, а точніше місце проживання людей.

Виявлення і підтвердження складу освіти закладає основу для вивчення зв'язків і відносин з іншими комплексами. Слід зазначити, що в рамках українського освітнього комплексу існують стійкі зв'язки між його складовими (загально-професійною підготовкою населення, виробничо-освітніми закладами, адміністративно-освітніми закладами тощо).

Територіальну організацію освіти в Україні визначають як навчальні заклади, науково-дослідні установи, підприємства сфери послуг, державні органи, системи зайнятості та виробничі процеси зайнятості, на які впливає

багато факторів. Елементами регіональних освітніх систем і географічних мереж можуть бути також окремі навчальні заклади та інші об'єкти, що обслуговують маркетинг, інформацію, навчання, виробництво та інші необхідні навчальні заклади географічних мереж. Слід зазначити, що навчальні заклади управління освітою (держави, міста тощо, а також компетентні управління освітніх закладів) не належать до регіональної системи управління освітою, не мають освітньої функції і можуть розглядатися як «допоміжні» і «забезпечуючі» [15].

Освітній комплекс (ОК) в Україні складається з семи тісно пов'язаних компонентів. Важливою складовою є населення, яке визначається як споживачі та виробники освітніх послуг та їх розселення. Складовими дошкільної, середньої, професійно-технічної та вищої освіти є групи споріднених закладів різних типів. Складовими галузевої науки є наука, науковий метод, системи, науково-дослідні інститути та проектні інститути. Професійне виробництво включає забезпечення матеріалами та технологіями підприємств та установ.

Спеціалізоване виробництво складається з підприємств та установ, які постачають матеріали та технології. До складу послуги входять гуртожитки, шкільні та студентські їдальні, медичні установи, бібліотеки тощо. Адміністрація освіти охоплює державні, регіональні та місцеві системи управління.

Територіальна структура ОК представлена сукупністю елементів, їх зосередженими формами та їх зв'язками, що розкривають формування освітніх центрів місцевого значення та комплексних освітніх центрів регіонального, трансрегіонального та загальнодержавного значення. Критерієм розрізнення цих елементів є кількість учнів, кількість студентів вищих навчальних закладів, обсяги освітніх послуг, що надаються населенню. На основі виділених елементів територіального устрою України формуються мікро-, мезо- та макроосвітні зони. Громада складається з важливих місцевих точок і центрів. Вони формуються на базі сільських

поселень, селищ міського типу, міст та районних центрів. Середня область формується навколо центру обласного значення. Макрорегіони складаються з центрів міжрегіонального та загальнодержавного значення.

Під рівнем освіти населення розуміється фактичний стан знань, умінь і навичок, набутих і засвоєних населенням. Якість освіти слід розглядати в поєднанні з такими умовами та факторами: наявність кваліфікованих викладачів, наявність сучасних високоякісних матеріалів і технологічної бази, вартість і доступність освітніх послуг, доступ до окремих спеціальностей. Ці умови та чинники походять із регіону від рівня економічного та людського розвитку, культури та традицій населення, його духовної самобутності.

Рівень розвитку ОК - наукова категорія, яка може бути використана для опису розміщення навчальних закладів, структури комплексів та ступеня їх сформованості відповідно до потреб населення та економіки. Загальна характеристика рівнів розвитку ОК може бути заснована на аналізі регіонального освітнього потенціалу, включаючи регіональний комплекс, національну загальну середню освіту, професійно-технічну освіту, вищу освіту та кількість учнів у навчальних закладах. Освітній потенціал регіону є важливою науковою категорією, і його розуміння є основоположним для розуміння можливостей, які існують в регіоні, і його реалізація в майбутньому потребує подальших зусиль.

Виявлено, що найважливішими характеристиками територіальної організації ОК є: рівень розвитку та ступінь залежності територіальної організації від рівня розвитку та розміщення продуктивних сил, географічна концентрація навчальних закладів залежить від особливостей системи розселення.

Регіональний освітній комплекс складається з системи закладів освіти, системи закладів культури та системи управління послугами. Кожен з них складається з елементів нижнього рівня, які взаємодіють між собою як всередині, так і поза системою (рис. 1.2.).

Рис. 1.2. Схема освітнього комплексу

Основою виробничої бази є навчальний заклад. Це дуже тісно пов'язане з системою розселення. Визначення інституційних систем ґрунтується на розміщенні. Громадськість може оцінити можливість функціонування навчальних закладів. Вікова структура населення є визначальною для заповнюваності навчальних закладів, а отже, безперервності навчального процесу та доцільності основних типів навчальних закладів.

Такі фактори, як економічний розвиток, соціальний добробут та рівень освіти, взаємодіють один з одним і впливають на соціально-економічне становище регіону. Формування бюджету системи освіти залежить від економічного розвитку країни та регіону, що в свою чергу визначає матеріально-технічне забезпечення ОК закладу, утримання будівель, формування харчування.

Транспортно-економічні умови впливають на роботу окремих типів навчальних закладів: професійно-технічних та деяких позашкільних

навчальних закладів через їх розташування та концентрацію в обласних та обласних центрах.

Сьогодні всі, хто займається освітою, визнають, що більшість вихователів працюють у класі з дітьми з різними потребами. У зв'язку з цим виникає нагальне питання, як найкраще їх підтримати, щоб усі без винятку діти отримали необхідну та відповідну освіту.

Дослідження вчених і практиків у багатьох країнах підтвердили, що з соціальної, академічної та навіть фінансової точки зору інклюзивний підхід приносить користь всій шкільній системі та всім дітям, залученим до інклюзивної освіти. Дослідники твердо переконані, що інклюзивна освіта для дітей з обмеженими можливостями має бути таким же, як освіта для дітей без інвалідності. Йдеться про повноцінну участь у навчанні у звичайному (не ізольованому) класі, де діти з обмеженими можливостями проводять більшу частину свого часу та беруть участь у всьому, що відбувається. У цьому випадку для забезпечення цих умов рекомендуються відповідні коригування чи модифікації освітнього середовища [17].

Проаналізувавши праці вчених, було сформовано основні визначення поняття освітній комплекс, з які відображені в таблиці 1.1.

Основні визначення терміну «освітній комплекс»

№ п/п	Автор	Визначення
1.	Флінта Н. [39]	Складна ієрхічно впорядкована, територіальна соціально-економічна спільність, яка має свою структуру у вигляді сукупності освітніх закладів, які поєднанні між собою різними зв'язками.
2	Байназаров А. [4]	поєднання населення, що є споживачем і виробником освітніх послуг, мережі освітніх закладів, установ галузевої науки, спеціалізованих виробництв, закладів обслуговування та управління в сфері освіти, між якими існують стійкі зв'язки.
3	Мельниченко Т. [22]	поєднання населення, мережі освітніх закладів, спеціалізованих виробництв і наукових установ, закладів обслуговування та управління в сфері освіти, між якими існують стійкі зв'язки.
4	Олійник Я., Нич Т. [1]	поєднання в межах певної території мережі освітніх закладів, установ вузівського сектора науки, органів управління, що забезпечують населення відповідними послугами і перебувають у тісній взаємодії між собою та в подальшому забезпечують високий рівень соціально-економічного розвитку регіону та країни загалом.
5	Афоніна О. [3]	є складовою частиною соціально-економічного комплексу, він забезпечує системне формування, примноження людського капіталу, його постійну адаптацію до динамічних змін економіки.
6	Грицько Т. [10]	сукупність усіх закладів освіти, а також інших установ та організацій, що надають освітні послуги населенню в межах певної території.

1.2. Методи дослідження освітнього комплексу

Для отримання наукових результатів необхідно використовувати комплекс методів наукового пізнання. Ці методи змінюються залежно від специфіки дослідження, його мети та завдань, наукового питання, яке потребує вирішення. Вони можуть бути загальнонауковими або конкретно-науковими.

У сучасній науковій теорії під науковими когнітивними методами розуміють спосіб отримання інформації про конкретний об'єкт чи пізнавальне явище. На думку Є. Б. Алаєва, під науковою методологією слід розуміти «сукупність прийомів та організаційних форм дослідження» [28]. На думку Спіркіна О.Г., Юдіна Є.Г., Ярославського М.Г., методологія — це «теорія, система принципів і методів організації та структурування практичної діяльності, вчення про цю систему». Методологія є важливою частиною філософії, яка надає вченим загальні наукові методи дослідження, такі як індукція і дедукція, аналіз і синтез, опис і вимірювання. Крім цих методів, існує багато специфічних наукових методів, зокрема історико-географічний, діахронічний, картографічний тощо [38].

Методологічною основою даного дослідження є Указ Президента Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні», «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні», постанова Кабміну «Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти».

У дослідженні також були використані наукові праці вчених у галузі суспільної географії, а саме: Джамана В.О., Жупанського Я.І., Заставного Ф.Д., Заячука М.Д., Заячук О.Г., Костащука І.І., Круля В.П., Масляка П.О., Мезенцева К.В., Немець Л. М., Немець К.А., Олійник Ю. Б., Ровенчак І. І., Степапенко А. В., Топчієва О. Г., Шаблія О. І., Чубрей О. С., Білоуса Ю.О. та ін.

Інформаційною базою дослідження є дані Головного управління статистики Івано-Франківської області та управління освіти Косівської міської ради.

Географічне дослідження включає майже всі основні методи наукового дослідження: метод аналізу і синтезу, літературний метод, метод узагальнення тощо. Проте для географічних наук найбільш типовими та характерними методами дослідження є: спостереження, аерокосмічні методи, моделювання, геофізичні методи, експедиційні дослідження, картографічні методи [44].

На всіх етапах дослідження ми використовували методи статистичного спостереження. Статистичні методи дозволяють при обробці даних спостережень визначити взаємозв'язки між природними, популяційними та економічними компонентами та дати їх порівняльну характеристику. Це допомагає з'ясувати особливості просторових взаємодій між різними регіонами та економічними системами.

За допомогою цього методу наукового пізнання зібрано статистичні результати, які характеризують освітній комплекс Косівської міської територіальної громади, а саме дані щодо кількості закладів освіти та учасників освітнього процесу на території громади. Метод також використовується для обробки, аналізу та класифікації статистичних даних [44].

Для визначення територіальної диференціації освітнього комплексу Косівської територіальної громади використовувались статистичні та математичні методи.

При дослідженні територіальних особливостей розвитку освітнього комплексу та для аналізу його територіальної структури використовуємо наступні показники [17]:

1. Коефіцієнт концентрації закладів освіти:

$$K_{tk} = \frac{p \times S}{P \times s} \quad (1.1.)$$

де Ktk – коефіцієнт територіальної концентрації закладів освіти; p – кількість закладів старостинського округу; S – площа територіальної громади; P – кількість закладів територіальної громади; s – площа старостинського округу.

Якщо $Ktk < 1$, то можемо говорити про низьку концентрацію закладів; Ktk наближений до 1 – про оптимальне співвідношення досліджуваного показника; коли ж $Ktk > 1$, то спостерігається висока концентрація закладів на відповідній території.

2. Коефіцієнт соціальної щільності закладів освіти [17]:

$$C_{zo} = \frac{z_o}{N_p} \quad (1.2.)$$

де C_{zo} - соціальна щільність мережі закладів освіти; z_o - чисельність закладів освіти; N_p - чисельність населених пунктів.

3. Коефіцієнт локалізації закладів освіти [17]:

$$K_l = \frac{p \times N}{P \times n} \quad (1.3.)$$

де K_l – коефіцієнт локалізації ЗЗСО; p – кількість закладів у старостинському окрузі; P – кількість закладів в територіальній громаді; n – чисельність населення старостинського округу; N – чисельність населення територіальної громади.

У разі, якщо $K_l < 1$, то можемо говорити про низький рівень локалізації закладів освіти; K_l близький до 1 – середній рівень локалізації; $K_l > 1$ – високий рівень локалізації.

Також використовується порівняльний метод. Він спрямований на виявлення найбільш яскравих подібностей і відмінностей у господарському використанні, економіко-географічних типах поселень, взаємозв'язку між ними в різних регіонах світу. Пізнання про будь-який предмет або явище починається з виявлення того, чим він відрізняється від інших подібних явищ. Цей метод використовується для характеристики навчальних комплексів [38].

Без наукового знання картографічних методів будь-яке географічне дослідження було б неможливим. Картографічний метод дослідження – метод наукового дослідження, при якому карта служить моделлю об'єкта дослідження, проміжною ланкою між об'єктом і дослідником.

Картографічний метод, один із найпоширеніших методів дослідження в географії, відомий з давніх часів, але його слід вважати сучасним, якщо розглядати як особливий метод просторового моделювання. Адже карти, є логічними метафоричними моделями території, цілеспрямовано відображають об'єкти, явища, зв'язки та взаємозалежності, які належать до цієї території [44]. Карта має подвійну мету: вона є результатом досягнутого рівня знань про територію, об'єкти та явища, які їй належать, а також є пізнавальним інструментом, який дозволяє піднятися на вищий рівень знання через міркування.

Побудовано та проаналізовано низку таких моделей, які характеризують територіальні характеристики освітнього комплексу Косівської міської територіальної громади.

Крім перерахованих методів, використовується літературний метод, суть якого полягає у відборі, аналізі та вивченні літературних джерел, у тому числі документів, статутів, положень, наказів, що стосуються предмета нашого дослідження [41].

На різних етапах дослідження також використовувалися такі методи, як аналіз і синтез. Вони поєднуються з іншими методами наукового пізнання. Крім зазначених вище, у дослідженні даної теми певною мірою використовувалися й інші методи дослідження.

Загалом дослідження освітніх комплексів складається з 4 етапів: підготовчого, інформаційного, аналітичного та практичного (рис. 1.3.).

На першому (підготовчому) етапі дослідження вибираються об'єкти і теми дослідження, формуються теми і завдання, а також завдання, що вирішуються в процесі наукового дослідження.

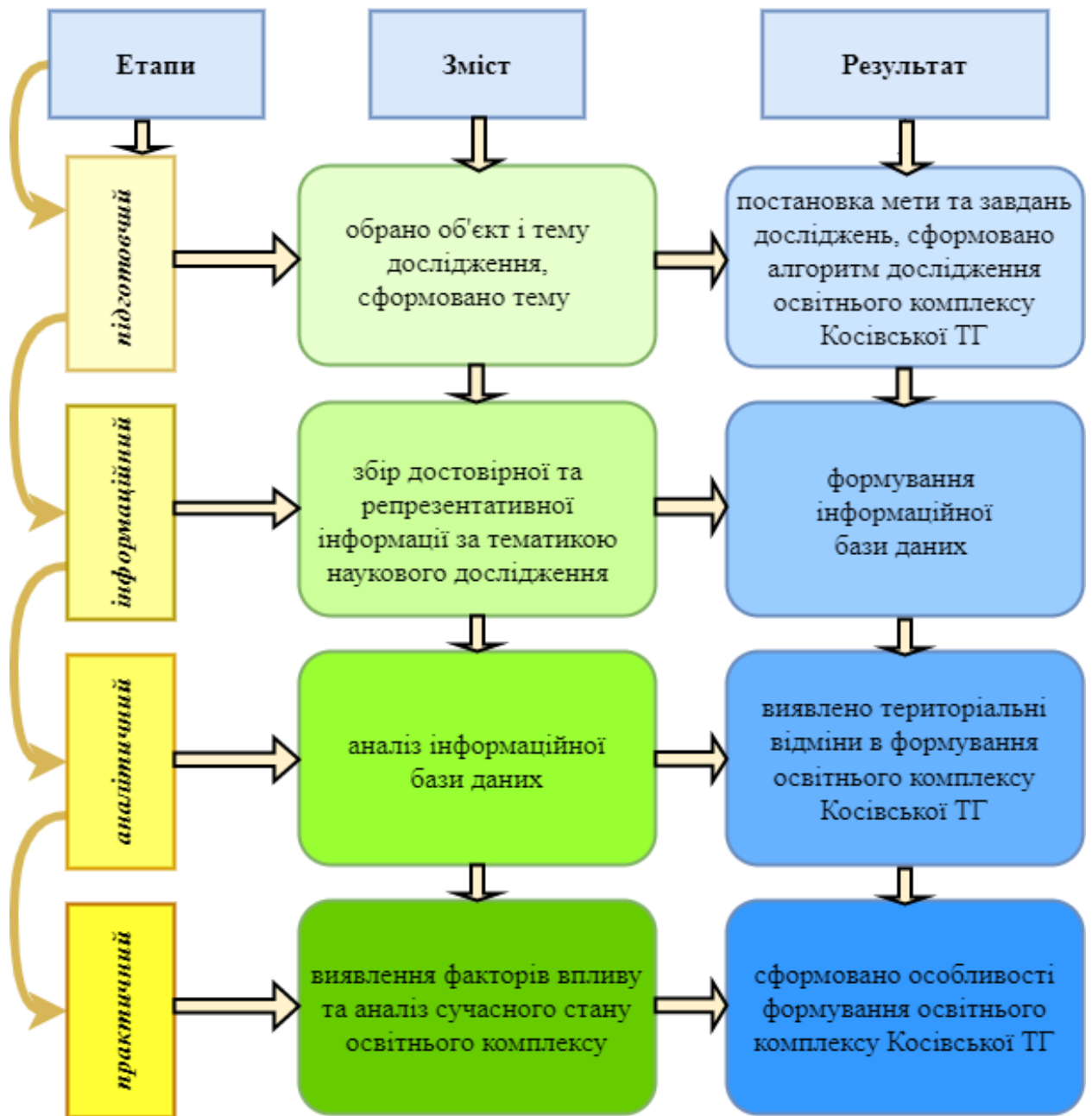

Рис. 1.3. Етапи дослідження освітнього простору

Одним з основних етапів є інформаційний, під час якого обробляється статистика. Результатом цього етапу є формування достовірної та репрезентативної бази даних дослідницької теми. Основним методом дослідження є статистичний метод. За допомогою цього методу наукового пізнання можна опрацювати основні відомості про функціонування освітнього комплексу Косівської міської територіальної громади.

На аналітичному етапі аналізується інформаційна база даних, сформована попереднім етапом дослідження. Це розкриває просторові особливості розвитку освітніх комплексів Косівської територіальної громади. Використовуються методи зведення та групування первинного статистичного матеріалу, який включає методи перевірки, систематизації, обробки, підсумовування даних, а також представлення їх у формі статистичних таблиць. Зведення забезпечує систематизацію початкової інформації, підрахунок чисельності одиниць сукупності і об'єму ознак, що їх характеризують. Важливим етапом цього етапу дослідження є розподіл інформації за ознаками її відмінності. Специфіка методів групування зумовлюється завданнями дослідження і якістю первинної інформації. За допомогою цього методу було зведено та оброблено зібрану статистичну інформацію, яка характеризує освітній комплекс Косівської територіальної громади.

Під час практичного етапу можна виявити фактори впливу, проаналізувати поточний стан, виявити проблеми розвитку освітніх комплексів та знайти шляхи їх вирішення.

Зокрема, під час цього етапу здійснювалося дослідження доступності закладів освіти Косівської територіальної громади. «Найкращим способом дослідження пішохідної та транспортної доступності є ГІС-технології, а саме геоінформаційні системи Open Route Service та QGIS. QGIS є однією з найбільш функціональних і зручних настільних геоінформаційних систем, що динамічно розвиваються. Основним призначенням системи є обробка і аналіз просторових даних, підготовки картографічної продукції.

Openrouteservice – використовує широкий спектр послуг, заснованих на даних OpenStreetMap, які можна використовувати у всіх різних типах програм та сценаріїв. На даний момент в рамках Openrouteservice реалізовані такі послуги: напрямки; матриця відстані часу; point of interest; геокодування Pelias; піднесення; ізохрони.

Для дослідження транспортної та пішохідної доступності до закладів загальної середньої освіти пропонуємо використовувати метод побудови ізохрон (зон доступності), які допоможуть визначити, з яких точок учні можуть досягти школи за певний час або відстань. При побудові ізохрон враховується крутизна схилів, типи доріг, типи покриття, складність дороги та інше» [2].

«Побудову зон доступності можна здійснювати для легкових та вантажних автомобілів (у тому числі автобусів, що є важливим при проектуванні маршрутів підвезення учнів), велосипедного та пішохідного руху, а також руху в інвалідному візку. Будувати полігони можна за відстанню або часом, що є досить зручно і дозволяє врахувати вікові показники швидкості пересування дітей. ГІС Open Route Service дозволяє визначити один з найважливіших показників територіального розміщення закладів загальної середньої освіти – показник доступності. Показник доступності може набувати значень від 0 (найгірша доступність) до 1 (найкраща доступність)» [2].

Висновки до розділу 1

Загальноприйнятого визначення сучасного освітнього комплексу не існує. Поняття включає науковий підхід, заснований на різноманітних характеристиках освітньо-виховного комплексу. Багато вчених, зокрема О. І. Вишневський, Б. З. Вульф, Л. І. Караковський, В. О. Новікова, Н. Л. Селіванова, В. А. Семиченко, П. В. Степанов, Б. М. Ступарик, Г. І. Сорока, М. Г. Стельмахович вбачають сутність виховних комплексів у формуванні культурно-освітніх цінностей. Інший погляд мають М. А. Абрамов, В. О. Джаман, О. Г. Заячук, В. В. Покшишевський, С. А. Ковальов, О. О. Любіцева, Т. Ю. Мельниченко, які розглядають інтеграцію культурно-освітніх сфер як складну одиницю організації культурно-освітньої діяльності.

Освітній комплекс в Україні має сім компонентів: дошкільні освітні заклади; середні освітні заклади; професійно-технічні освітні заклади; заклади вищої освіти; наукові, науково-методичні й методичні установи; науково-дослідні установи; проєктні інститути.

Регіональний освітній комплекс складається з системи закладів освіти, системи закладів культури та системи управління послугами. Кожен з них складається з елементів нижнього рівня, які взаємодіють між собою як всередині, так і поза системою.

Інформаційною базою дослідження є дані Головного управління статистики Івано-Франківської області та управління освіти Косівської міської ради.

Географічне дослідження включає майже всі основні методи наукового дослідження: метод аналізу і синтезу, літературний метод, метод узагальнення тощо. Проте для географічних наук найбільш типовими та характерними методами дослідження є: спостереження, аерокосмічні методи, моделювання, геофізичні методи, експедиційні дослідження, картографічні методи

Для визначення територіальної диференціації освітнього комплексу Косівської територіальної громади використовувались статистичні та

математичні методи. Побудовано та проаналізовано низку таких моделей, які характеризують територіальні характеристики освітнього комплексу Косівської міської територіальної громади. На різних етапах дослідження також використовувалися такі методи, як аналіз і синтез.

Загалом дослідження освітніх комплексів складається з 4 етапів: підготовчого, інформаційного, аналітичного та практичного.

РОЗДІЛ 2

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Чинники, що впливають на формування та розвиток освітнього комплексу

Флінта Н.І. виділила такі чинники які впливають на формування та функціонування культурно-освітніх комплексів як: соціально-економічні, історичні, географічні та фізико-географічні. Серед них дуже важливими є соціально-економічні чинники з особливостями розвитку освітнього комплексу в цьому регіоні та особливими умовами їх функціонування. До них належать такі соціальні категорії: населення та його розселення, демографічні характеристики населення, міграційні потоки та їх вплив на населення та умови розселення, професійно-освітня структура населення, сучасні трансформаційні процеси в економічній та соціальній сферах, наука, технічний і соціальний прогрес. Історико-географічні фактори безпосередньо впливають на формування сучасної географічної структури КОК, а матеріально-географічні – опосередковано впливають на регіональний культурно-освітній комплекс. Такими факторами є рельєф, клімат, водне середовище, ґрунт і організми. Вони містять природні можливості для будівництва культурно-освітніх закладів, шляхів руху, характеру утеплення та опалення, озеленення, організації навчально-дослідної роботи в навчальних закладах [41].

Хомра О. виділив такі фактори, що впливають на формування та розвиток нових комплексів:

1) Ступінь впливу людини: суб'єктивні фактори: населення, політика і право, соціальна психологія, інфраструктура та ринкова кон'юнктура, політика і право, соціально-економіка; об'єктивні фактори: фізична географія, регіональний розвиток, розвиток ринкових відносин і

підприємницька освіта, інновації, технологічний прогрес, інтернаціоналізація та глобалізація);

2) Вплив на ринок освітніх послуг, а саме зовнішні фактори: міжнародні екологічні відносини освіти, економіки, технологій, соціокультури, глобалізація в умовах технічного прогресу та внутрішні фактори: соціальна економіка, інновації, ринок, регіональний розвиток, населення, фонд об'єкти, політика, природа, географія);

3) За характером впливу (позитивний; негативний);

4) За функціональною ознакою (соціально-економічні, політико-правові, психосоціальні фактори; глобалізація та інтернаціоналізація, демографічні фактори та регіональний розвиток; інновації; розвиток ринкових відносин) [43].

Економічним фактором є економічний стан країни, бюджетна система якої забезпечує більш-менш освітні кошти для зростання громадянської освіти через рівень потреб соціального забезпечення. Загальний рівень економічного розвитку високий, ринкові відносини високорозвинені, що створює сприятливі умови для наповнення державного бюджету та позитивно впливає на систему фінансування [43].

Політичні фактори — це процес внутрішньої та зовнішньої політики країни. Конкретна політична дія та ситуація є також загальним фоном освітньої діяльності, тому необхідна спокійна, конструктивна та творча велика суспільно-політична ситуація. Правові чинники включають характер діючих законів і нормативних актів. Вони окреслюють рамки законодавства про освіту та встановлюють те, що вони називають «правилами гри».

Психосоціально-етичні чинники – це загальний морально-психологічний клімат суспільства, а також спосіб життя різних груп людей [22].

Екологічні чинники – стан охорони навколишнього середовища, що впливає на здоров'я майбутніх та існуючих навчальних закладів, значно підвищує вимоги до профілактичної та оздоровчої діяльності в навчальних

зкладах. Крім того, як освітній фактор, дуже важливий характер географічного та історичного середовища. Освіта може сприяти покращенню екологічних умов через екологічну освіту та всі освітні об'єкти, які активно беруть участь у природоохоронній діяльності та пропагують здоровий спосіб життя.

Демографічні фактори — характер народжуваності та типовий склад сім'ї також істотно впливають на освіту. Якщо цю тенденцію не вивчати, більшість навчальних закладів і вся освітня система через певний проміжок часу можуть не мати необхідної кількості студентів, або, навпаки, переконуються, що місця не вистачає [22].

Культурні, духовні та світоглядні фактори - культурні умови країни, психічне здоров'я і культурні потреби людей є основою і напрямом освітньої діяльності людей.

Галузеві фактори – зміни в стані та тенденціях національної та світової систем освіти, а також приклади нових ідей, концепцій та кращого освітнього досвіду, що впливають на стан освіти в країні.

Інституційним фактором є наявність широкої мережі професійних соціальних інститутів, установ та організацій, які навчальні заклади можуть використовувати для виконання своїх завдань, що є важливим елементом освітнього соціального середовища [22].

Перехід України до демократичного суспільства, правової держави та ринкової економіки потребує серйозної реформи освітньої системи. В основному це пов'язано з невідповідністю освіти та індивідуальним потребам, суспільним потребам і досягненням у світі людей, підвищенням соціального престижу освіти та інтелектуальної діяльності, створенням цілей і функцій освіти, бюрократизацією освіти на всіх рівнях. системи. З огляду на це розроблено стратегічні завдання щодо виявлення, вивчення та деталізації факторів, що впливають на географічний характер навчально-виховних комплексів.

2.2. Історико-географічні чинники

Косівщина — один з наймальовничіших куточків Гуцульщини. Своєрідність цього краю та краса його природних ландшафтів, багатий тваринний і рослинний світ, кліматичні умови, унікальні природні екосистеми, де збереглися рідкісні, реліктові види флори та фауни і, як ніде в Україні, народні звичаї, традиційна побутова культура, народні ремесла та невичерпні багатства фольклору в усі часи приваблювали і приваблюють нині до себе численних туристів не лише з України, а й багатьох зарубіжних країн світу.

Місто Косів на сьогоднішній день є одним з найбільш відомих курортів Карпат. Чудова природа та багата історико-культурна спадщина, робить його досить привабливим для туристів не тільки з України, але й з закордону.

Перша історична згадка про місто Косів датується 1424 роком. Князь Свидригайло подарував с. Косів своєму слuzі Владу Драгосиновичу. Місто ж виникло в другій половині XVI століття завдяки цінним покладам солі. До цього часу за чверть милі від с. Косів (тепер Старий Косів) існувала соляна баня, де виварювали сіль. Снятинські старости орендували косівську баню і брали з неї дохід, а вже в 1560 році староста Косова Генчинський заснував при ній містечко Риків. Після його смерті піддані та слуги Ю. Язловецького, якому дісталоя в орендне володіння с. Косів, учинили збройний наїзд на Риків і зруйнували його, а соляну баню захопив Язловецький.

Через деякий час місто було відбудовано, вже під сучасною назвою - Косів: податковий реєстр 1579 р., поряд із назвою «Koszow, villa» (Косів, село), фіксує «Koszow, oppidum» (Косів, містечко). У цьому ж документі Косів виступає як приватне містечко, власник якого — син Юрія Язловецького, Михайло.

Опинившись у шляхетській власності, м. Косів відділилось від снятинського староства та утворило разом з чотирма селами окрему косівську волость у володінні Михайла Язловецького.

Місто Косів було приватним до розпаду польського королівства та передавалося у спадок одним власником іншому. Два рази м. Косів було спалене й знищене: восени 1621 року — турками, татарами, волохами, а в лютому 1624 року — буджацькими татарами. У 1698 році місто Косів було захоплене загонами карпатських опришків. У 1740 році у м. Косів побував Олекса Довбуш, а пізніше — Василь Баюрак. Проте містечко так і не зникло, а його мешканці славлять Гуцульщину й по сей день.

«Косівщина була заселена з незапам'ятних часів, Найдавніші археологічні знахідки на території району датуються 20-м тисячоліттям до Р.Х. (Космач). Косів виник як село за часів Галицько-Волинського князівства на початку XIV ст., а як місто – в 1565 році. У гори людей приваблювала, між іншим, наявність солених джерел. Біля одного з них з'явилося містечко Косів. Тут щороку аж до 1938 року видобували 5-7 тис. тонн солі. Пізніше цей край потрапив під владу Польщі (з кінця XIV ст.), потім Австрії (кінець XVIII ст.), потім знову Польщі (1918-1939рр.), а з 1939 р. був приєднаний до СРСР. Понад 600 років гуцули жили під іноземним пануванням, але не змирилися з ним, зберегли свою мову, побут, звичаї, мистецтво. Вони постійно боролися проти поневолювачів. У XVI - XVIII ст. ця боротьба набула форми опришківського руху. Опришками називали тих, хто збройно виступав проти гнобителів. Найславетнішим із них був Олекса Довбуш (XVIII ст.). Слава про нього до тепер лунає на Гуцульщині. Він своєю боротьбою та вчинками нагадує шляхетного розбійника типу Робін Гуда. Пам'яткою тих часів є рештки валів формалізації на міській (Замковій) горі над центром міста Косова. Гуцули були учасниками української національної революції 1918-1920 рр. як вояки легіону Українських Січових Стрільців та Української Галицької Армії. У 1920 р. вони повстали проти Польщі, яка зайняла цей край. А в 1940-1950-х роках Гуцульщина була полем боротьби УПА

(Української Повстанської Армії) проти німецьких окупантів та комуністичного режиму. Тисячі жителів краю були репресовані. Гуцули були й залишилися українськими патріотами, які одностайно проголосували в 1991 році за незалежність України» [37].

«Важливу роль в історії краю відіграли євреї, які займалися торгівлею, лихварством, ремеслами. Саме на Косівщині виник хасидизм – одна з поширених течій іудаїзму. Засновником хасидизму був Ізраель бен Еліазер, або Бааль Шем Тов, який у середині XVIII століття заснував у Косові першу хасидську громаду. Після нього знаменитими цадиками (праведниками) в Косові були Якоб Коппель Хасид, Мена Барух, Менахем Мендель, Нахман Косовер, Хаїм Гагер. Євреї Косова та району (близько 10 тис. чол.) були винищені нацистами в ході «операції» 15-16 жовтня 1941 року та в наступні місяці. На місці масового вбивства встановлено пам'ятний знак. У місті збереглося і єврейське кладовище» [37].

2.3. Природно-географічні чинники

У 2020 році шляхом об'єднання 13 сільських рад та Косівської міської ради утворилась одна з найбільш перспективних громад Косівського району Івано-Франківської області – Косівська міська рада (далі – громада), яка включає в себе 14 сіл: Бабин, Город, Соколівка, Яворів, Річка, Снідавка, Смодна, Черганівка, Вербовець, Старий Косів, Микитинці, Пістинь, Шешори, Шепіт (рис. 2.1.). Громада поставила собі на меті досягнути сталого економічного розвитку, зростання добробуту та благополуччя населення. Територія громади складає 33,3 тис. га [21].

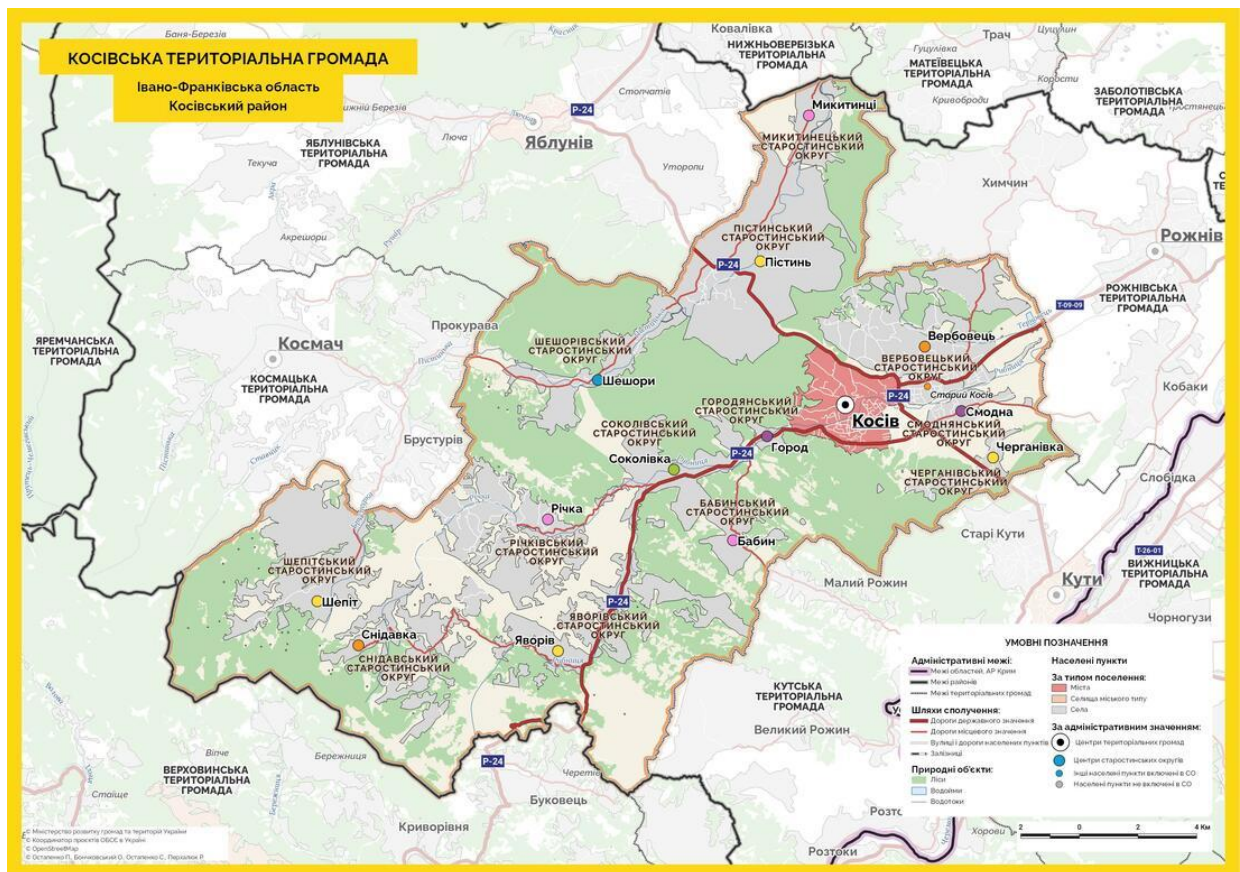

Рис. 2.1. Косівська міська територіальна громада

Адміністративний центр громади м. Косів, має статус курортного міста. Знаходиться у передгір'ї Покутсько-Буковинської частини Карпат, на висоті 400 м. н.р.м. в долині річки Рибниця. Кількість населення міста- 8500 осіб без навколишньої агломерації та близько 15000 із прилеглими селами.

Найближчі залізничні станції, Коломия, 32 км., та Вижниця – 12 км. У місті відсутнє шкідливе виробництво, натомість Косів є регіональним центром народних промислів, торгівлі, а в навколишніх селах розвинуте садівництво та скотарство.

Статус міста, Косів здобув у другій половині XVI ст. за польсько-литовської доби завдяки розробці тут цінних покладів солі. Крім видобутку солі, в місті розвивалися мистецькі промисли, традиційні для гуцульського регіону — різьба, вишивка, килимарство, кераміка.

Необхідно відмітити, що на території громади є об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення, які в перспективі можуть виступати чинником залучення туристів та інших категорій відвідувачів.

Косівщина - перлина гуцульського краю, споконвіку вабила до себе людей неповторною красою природи, багатою культурою та історичною спадщиною, розмаїттям мистецьких виробів і самобутністю горян. Гуцульщина, як етнографічний регіон Карпат, має колоритний етнокультурний і природний потенціал.

На території громади статус гірських мають 12 населених пунктів, що складає 88,06 % від загальної площі громади, на якій проживає 86,53% населення. Більшу частину територіальної громади займає гірський рельєф Покутських Карпат, хребти яких простягаються з північного заходу на південний схід. Рівнинна частина – 300-450 м над рівнем моря, гірська – 700-1000 м. У західному та південно-західному напрямках висоти збільшуються і сягають понад 1000 м (г.Грегіт – 1472 м, г. Ігрець – 1374 м) [21].

Лісові масиви великі та малі за площею, переліски, чагарники чергуються з полями (сінокоси, пасовища), на яких розташовані садиби гуцулів. Гори вкриті лісами, площа яких складає більшу половину території громади.

На висоті 500-800 м н. р. м. переважають букові й ялицево-букові ліси з домішкою смереки, основними лісоутворювальними породами тут є бук та ялиця.

На висотах 800-1000 м н. р. м. вже зона мішаних смереково-ялицево-букових лісів, основними лісоутворюючими породами тут виступають смерека, ялиця і бук. На висоті 1000-1200 м над рівнем моря переважають смерекові ліси з невеликою домішкою бука й ялиці, з основною типоутворювальною породою як смерека.

Косівська територіальна громада має м'який клімат з середньою температурою січня -5,4 С, а липня +18,6 С. Річна кількість опадів складає 787 мм. Середня тривалість безморозного періоду становить 160-170 днів. Кліматичні умови на території громади мають сприятливі умови для відпочинкового туризму в усі пори року. Зокрема в літній період для

пішохідного, автомобільного та водного, а у зимовий – для гірськолижного та інших видів спорту.

На території громади збереглися представники фауни та флори, які занесені до Червоної книги. Зокрема: саламандра плямиста (*Salamandra*), полоз лісовий (*Elaphe longissima*), олень карпатський (*Cervus elaphus carpathicus*), беркут (*Aquila chrysaetos*), плаун-баранець (*Lycopodium selago*), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis*), любка дволиста (*Platanthera bifolia*), арніка гірська (*Arnica montana*) та багато інших.

Частина території громади відноситься до національного природного парку “Гуцульщина”. Саме в цьому парку охороняються близько 60 геологічних гідрологічних пам’яток природи, а також десятки видів тварин і рослин, цінні ландшафти [37].

2.4. Соціально-економічні чинники

Доходи загального фонду на 1-го мешканця в Косівській міській громаді складають 725,2 грн. Водночас видатки загального фонду на 1-го мешканця становлять 1694,2 грн. Рівень дотаційності бюджетів знаходиться на рівні 25,9 %. Видатки на загальну середню освіту на 1-го учня в громаді 8952,4 грн.

Загальний обсяг надходжень загального та спеціального фондів місцевого бюджету Косівської громади за 2021 рік склав 265,6 млн гривень. В тому числі до загального фонду надійшло 262,5 млн. гривень, а до спеціального – 3,1 млн. гривень, з яких 465 тис. гривень становить бюджет розвитку.

За 2020 рік здійснено видатків загального та спеціального фондів місцевого бюджету на суму 265,6 млн. грн., в тому числі видатків загального фонду – 252,6 млн. грн., видатків спеціального фонду – 12,9 млн. грн [32].

Промисловість. Промисловість Косівської громади представлена підприємствами з виробництва безалкогольних напоїв, виробництво

мінеральних вод (ТзОВ "Тирлич"), ігор та іграшок, іншої продукції (МП "Левеня"), виробництво молочних продуктів (СОК «Снідавка»). Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємств у січні–вересні 2022 р. склав 25,3 млн. грн. У січні-вересні 2022р. порівняно з відповідним періодом минулого року суттєво зріс випуск ігор-головоломок (пазлів) на 45,3% та виробництво масла іа сиру – на 12,9%. На промислових підприємствах Косівської громади працює 82 особи, середньомісячна заробітна плата яких складає 6369 грн.

Найбільш суттєвий вплив на розвиток промисловості громади має МП «Левеня», в якому працює 72 особи. Дане підприємство займається виробництвом пазлів та дерев'яних іграшок обсяг виробництва яких за січень - вересень 2021 р. склав, відповідно, 35,3 тис. шт. та 200,8 тис. шт. У загальному обсязі реалізації продукції Малоого підприємства «Левеня» становила 81%. Це підприємство також реалізовує продукцію власного виробництва за межі України, зокрема: в Чехію, Польщу, Китай та Японію. Обсяг реалізації на експорт складає в середньому 90 % від всієї продукції даного підприємства.

Деревообробна галузь у громаді представлена лісопильним та стругальним виробництвом, виробництвом пиломатеріалів, дерев'яної тари, столярних виробів [37].

Сільське господарство. Агропромисловий комплекс є важливою стратегічною галуззю економіки, який забезпечує продовольчу безпеку Косівської громади та зайнятість сільського населення.

Основою АПК є фермерські, сімейні та особисті селянські господарства. Основний напрямок діяльності господарств – це виробництво екологічно чистої продукції: м'ясо - молочна продукція, картопля, овочі та фрукти. Найбільш розвинутими та розвиваючими господарствами є:

- Селянське фермерське господарство «Максимів»;
- Приватна агропромислова фірма «Черганівка»;
- Приватна промислова фірма «Карпатський край»;

- Фермерське господарство «Мицканюк»;
- Селянсько-фермерське господарство «Бойчука»;
- Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Снідавка»;
- Фермерське господарство «Екоферма».

З наявних 34819,2115 га земель Косівської громади 6376,7438 га (18,31%) припадає саме на землі сільськогосподарського призначення.

Важливим завданням в АПК є забезпечення розвитку інфраструктури на селі через створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, впровадження інвестиційних проектів по виробництву екологічно чистої продукції. Впродовж останніх років аграрний сектор постійно збільшує обсяги виробництва сільськогосподарської продукції. Зокрема, за останні роки створилися нові сільськогосподарські підприємства, а саме фермерські господарства: «Екоферма» (с.Микитинці), «Снідавка» (с. Снідавка) та інші.

Найбільш вагомий і перспективний напрямок розвитку сільського господарства громади є тваринництво, в якому основними напрямками є м'ясне та молочне скотарство та вівчарство [37].

Туризм. Основні туристичні привабливості, заклади для розміщення та харчування, туристичні локації та творчі простори, а також туристично-інформаційний центр розташовані на території Косівської громади, роблячи її цікавою та привабливою для відвідувачів. За останні роки помітно зросла кількість туристів, які вибирають цю громаду для відпочинку, що пов'язано з загальним розвитком внутрішнього туризму в Україні.

За 10 місяців 2022 року надходження від туристичного збору у Косівській громаді склали 140,02 тис. грн., що складає 0,16% від загальнообласного показника. Основними платниками збору є суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), які зокрема надають послуги з тимчасового розміщення. Даний показник є задовільним, зокрема через недосконалість законодавства та значну тінізацію ведення туристичного бізнесу загалом [37].

Зовнішньоекономічна діяльність громади. З метою сприяння позитивному зростанню обсягів зовнішньоекономічної діяльності громади, необхідно вживати заходів, спрямованих на розширення зовнішніх ринків для збуту товарів, вироблених на території громади. Досягнення цієї мети передбачає диверсифікацію експорту, модернізацію виробництва продукції та впровадження передових технологій. Ці чинники сприятимуть розвитку експортного потенціалу, що, в свою чергу, призведе до збільшення обсягів виробництва продукції, покращення її якості, розширення асортименту і, врешті-решт, підвищення конкурентоспроможності.

Партнерами у зовнішній торгівлі товарами у Косівській ТГ були нерезиденти з 25 країн світу.

Значну кількість суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності експортували товари з громади до таких країн як: Чехія (15,6%), Німеччина (15,3%), Франція (12,3%), Угорщина (6,4%), Румунія (5,2%) до загального обсягу експорту громади. За межі країни переважно відвантажували деревину та вироби з деревини і різні промислові товари.

Великі обсяги імпорتنих надходжень в Косівську ТГ отримано з Китаю (25,8% обсягів імпорту району), а також Німеччини (70,6%) та Польщі (3,6%). Основу надходжень з закордону склали засоби наземного транспорту, полімерні матеріали, пластмаси і вироби з них, текстильні матеріали і текстильні вироби, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості [37].

Організовано роботу з сім'ями із дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах шляхом взяття даних сімей під соціальний супровід. Протягом 2019 року Косівським РЦСССДМ під соціальний супровід взято 51 сім'ю (за рішенням комісії з питань захисту прав дітей райдержадміністрації), в яких 108 дітей та 3 особи (за заявою). У зв'язку із мінімізацією складних життєвих обставин, завершено соціальний супровід 13 сімей, в яких виховується 21 дитина. Діти із сімей, які опинились у складних

життєвих обставинах постійно беруть участь у заходах, які організовує Косівський РЦСССДМ.

Діяльність спеціалістів та фахівців із соціальної роботи Косівського РЦСССДМ спрямована на організацію соціальної роботи, в тому числі шляхом забезпечення психологічних, соціально-педагогічних, юридичних, інформаційних, соціально-економічних і соціально-медичних послуг сім'ям з дітьми, а також особам, які опинилися в складних життєвих обставинах, відповідно до чинного законодавства.

Косівським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді забезпечено постійне інформування населення району про сімейні форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, зокрема створення і функціонування прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу. Під соціальним супроводженням Косівського РЦСССДМ перебуває 5 прийомних сімей та 2 дитячих будинки сімейного типу, в яких виховується 24 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа. З них 2 дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштовано до дитячого будинку сімейного типу у 2019 році [21].

2.5. Демографічні чинники

Чисельність населення в Косівській територіальній громаді станом на 01.01.2022 становила 32821. Найбільшою чисельністю населення виділяється м. Косів – 8490 осіб та Вербовецький старостинський округ – 5071 особа. Найменша кількість осіб спостерігається у Городянському та Микитинецькому старостинському окрузі – 485 та 784 відповідно [32].

Середня густина населення в Косівській територіальній громаді складає 91,5 особа (дод. А). Найменшою густиною населення виділяються Снідавський, Черганівський та Шешорський старостинський округ. Тут налічується менше 40 осіб/км². Більше 150 осіб/км² можемо спостерігати у Пістинському та Смоднянському окрузі (рис. 2.2.).

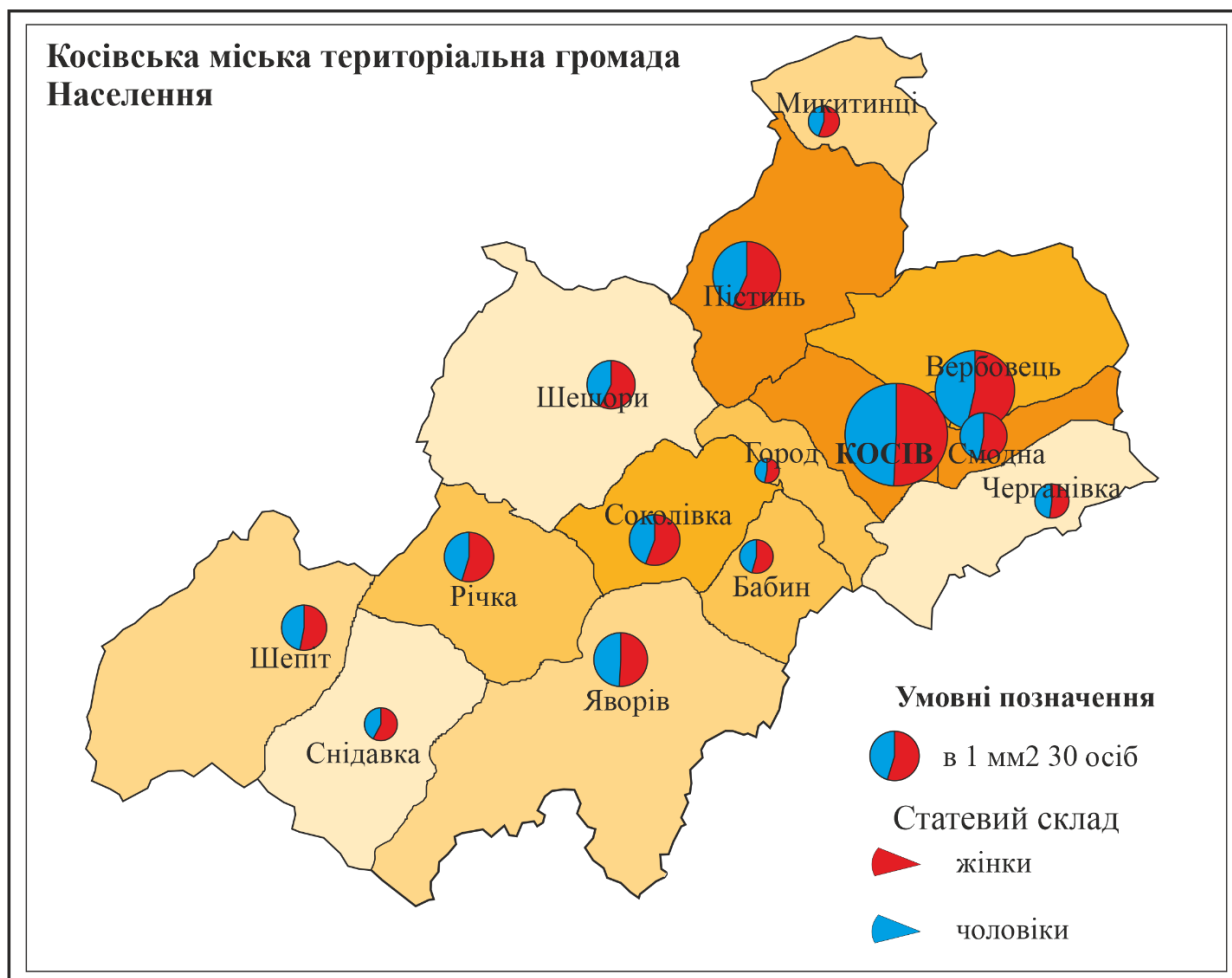

Рис. 2.2. Населення Косівської територіальної громади

В статевому складі населення Косівської територіальної громади переважають жінки – 53,5 %. Найбільша частка чоловіків спостерігається в м. Косів та Яворівському старостинському окрузі – 49,2 % та 49,1 % відповідно (дод. В). Найменша частка чоловіків (менше 43%) характерна для Снідавського та Шешорського старостинського округу (рис. 2.2.).

За 2021 рік в Косівській територіальній громаді народилося 368 дітей, водночас померло 432 особи, тобто природний приріст від’ємний та складає – 64 особи. Найбільше дітей народилося в центрі громади – м. Косові – 156, Вербовецькому та Пістинському старостинському окрузі – 45 та 34 відповідно. Найменша кількість дітей народилась у Городянському (3 дитини) та Микитинецькому старостинському окрузі (4 дитини) (дод. Б).

В усіх старостинських округах Косівської територіальної громади спостерігається від’ємний приріст населення, окрім м. Косова, де природний

приріст є додатній, та складає 64 особи. Найгірша ситуація стосовно природного руху населення спостерігається у Вербовецькому, Річківському та Шешорському старостинських округах, де природний приріст більш ніж -17 осіб (рис. 2.3.).

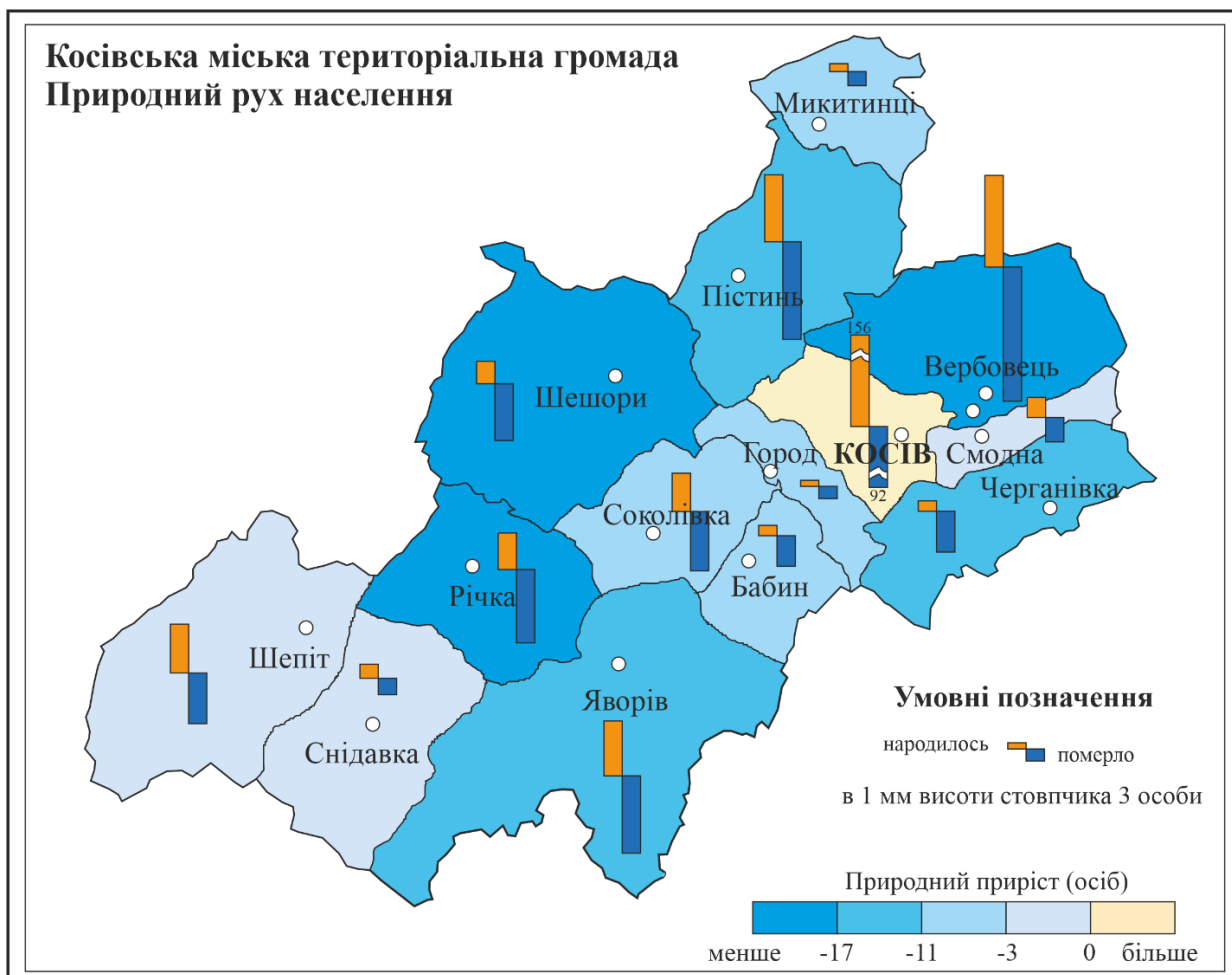

Рис. 2.3. Природний рух населення Косівської територіальної громади

Механічний рух населення в Косівській територіальній громаді значно кращий, спостерігається тенденція до збільшення кількості населення за рахунок переважання приїжджого населення. Показник механічного руху в громаді складає +135 осіб. Найбільший механічний приріст у м. Косові та Яворівському старостинському окрузі – +84 та +28 осіб відповідно (дод. Б). Однак є старостинські округи, де механічний приріст населення є від'ємним. До таких округів відносяться: Микитинецький (-1 особа), Пістинський (-13 осіб), Соколівський (-10 осіб), Смоднянський (-5 осіб) та Шепітський (-3 особи) (рис.2.4.).

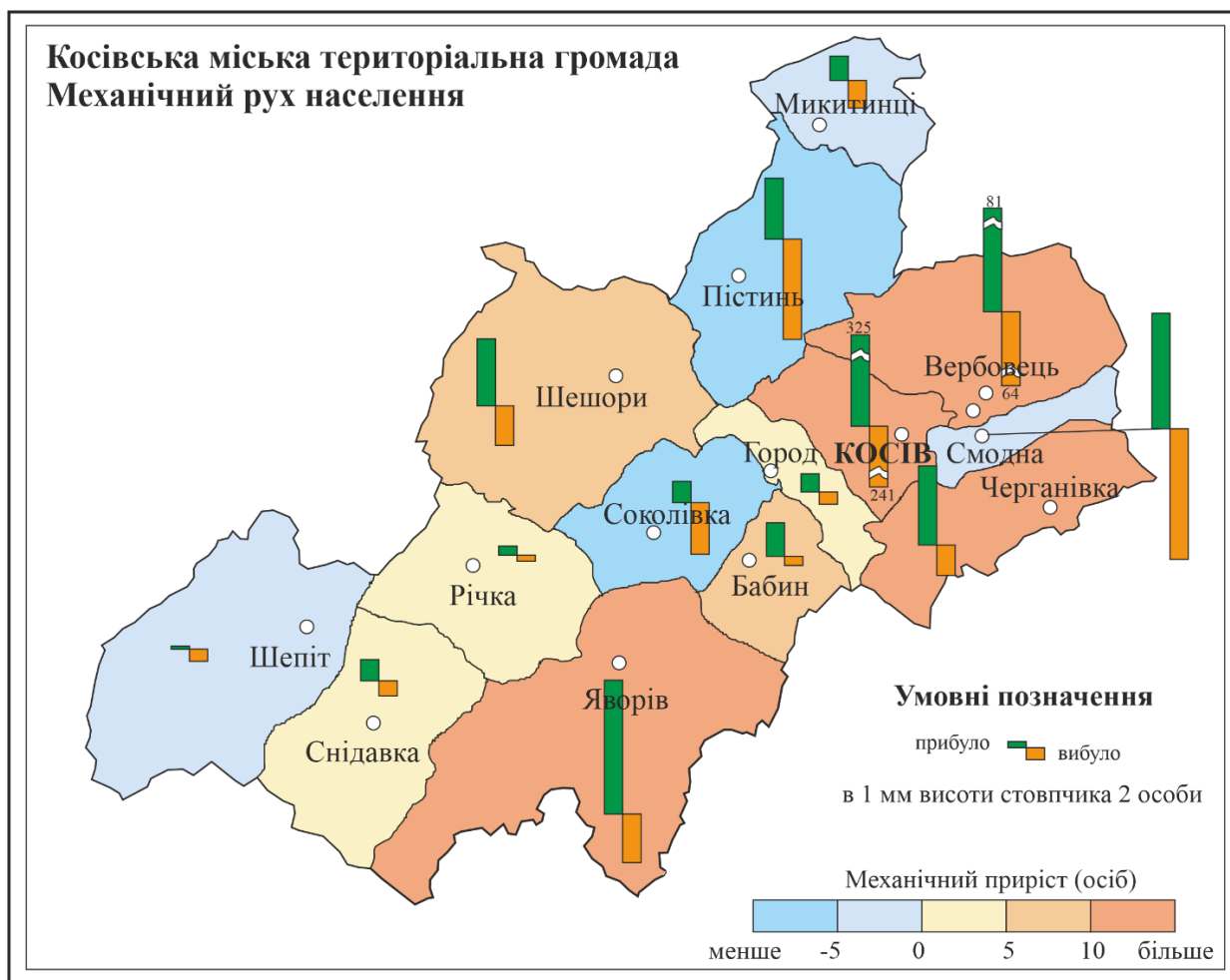

Рис. 2.4. Механічний рух населення Косівської територіальної громади

36,05% населення громади відноситься до соціально незахищених груп, що в загальній сукупності складає 11833 особи, з яких: пенсіонери - 25,25%, інваліди - 6,3%, малозабезпечені - 1,34%, багатодітні - 1,07%, вразливі групи населення – 2,0%, діти-сироти, позбавлені батьківського піклування - 0,09%.

Частка осіб працездатного віку в громаді складає 59,78%. Кількість роботодавців у громаді налічує 1924, з яких новостворених – 157. Кількість поданих вакансій до Косівського районного центру зайнятості з 01.01.2021 р. по 31.07.2021 р. становить 402. Кількість роботодавців, які використовують найману працю – 503, з них до 10 працівників – 449, більше 10 працівників – 41, більше 50 працівників – 13. Найбільше вакансій в громаді пропонується у галузі торгівлі [37].

Висновки до розділу 2

Флінта Н.І. виділила такі чинники які впливають на формування та функціонування культурно-освітніх комплексів як: соціально-економічні, історичні, географічні та фізико-географічні.

У 2020 році шляхом об'єднання 13 сільських рад та Косівської міської ради утворилась одна з найбільш перспективних громад Косівського району Івано-Франківської області – Косівська міська рада (далі – громада), яка включає в себе 14 сіл: Бабин, Город, Соколівка, Яворів, Річка, Снідавка, Смодна, Черганівка, Вербовець, Старий Косів, Микитинці, Пістинь, Шешори, Шепіт. Адміністративний центр громади м. Косів, має статус курортного міста. Знаходиться у передгір'ї Покутсько-Буковинської частини Карпат, на висоті 400 м. н.р.м. в долині річки Рибниця.

На території громади статус гірських мають 12 населених пунктів, що складає 88,06% від загальної площі громади, на якій проживає 86,53% населення. Частина території громади відноситься до національного природного парку “Гуцульщина”. Саме тут охороняються близько 60 геологічних гідрологічних пам'яток природи, а також десятки видів тварин та рослин, цінні ландшафти.

Доходи загального фонду на 1-го мешканця в Косівській міській громаді складають 725,2 грн. Водночас видатки загального фонду на 1-го мешканця становлять 1694,2 грн. Рівень дотаційності бюджетів знаходиться на рівні 25,9 %. Видатки на загальну середню освіту на 1-го учня в громаді 8952,4 грн.

Косівським РЦСССДМ забезпечено постійне інформування населення району про сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зокрема створення та функціонування прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. Під соціальним супроводженням Косівського РЦСССДМ перебуває 5 прийомних сімей та 2 дитячих будинки сімейного типу, в яких виховується 24 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа. З них 2 дітей, позбавлених

батьківського піклування, влаштовано до дитячого будинку сімейного типу у 2019 році.

Чисельність населення в Косівській територіальній громаді станом на 01.01.2022 становила 32821. Найбільшою чисельністю населення виділяється м. Косів – 8490 осіб та Вербовецький старостинський округ – 5071 особа. Найменша кількість осіб спостерігається у Городянському та Микитинецькому старостинському окрузі – 485 та 784 відповідно.

За 2021 рік в Косівській територіальній громаді народилося 368 дітей, водночас померло 432 особи, тобто природний приріст від’ємний та складає – 64 особи. Найбільше дітей народилося в центрі громади – м. Косіві – 156, Вербовецькому та Пістинському старостинському окрузі – 45 та 34 відповідно. Найменша кількість дітей народилась у Городянському (3 дитини) та Микитинецькому старостинському окрузі (4 дитини).

РОЗДІЛ 3

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

У Косівській міській територіальній громаді освітні послуги надають такі заклади освіти:

- 7 закладів дошкільної освіти;
- 4 початкові школи;
- 9 гімназій;
- 7 ліцеїв;
- 2 заклади позашкільної освіти;
- установа освіти (інклюзивно-ресурсний центр);
- училище прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ;
- інститут прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ

(рис.3.1.).

Рис. 3.1. Заклади освіти Косівської міської територіальної громади

Найкращу забезпеченість закладами освіти мають м. Косів, де налічується 10 закладів різних рівнів та Пістинський старостинський округ – 3 заклади освіти.

3.1. Дошкільна освіта

Дошкільна освіта Косівської територіальної громади представлена 7 закладами дошкільної освіти, з яких 2 знаходиться в м. Косів та по 1 у Вербовецькому, Пістинському, Соколівському, Черганівському та Яворівському старостинських округах. Окрім того є в громаді 4 заклади загальної середньої освіти з дошкільним підрозділом. До таких закладів відносяться: Косівська початкова школа, Споднянська початкова школа, Шешорська початкова школа та Річківський ліцей (дод. Г). Звідси випливає те, що більша половина громади зовсім не забезпечена закладами дошкільної освіти (рис. 3.2.).

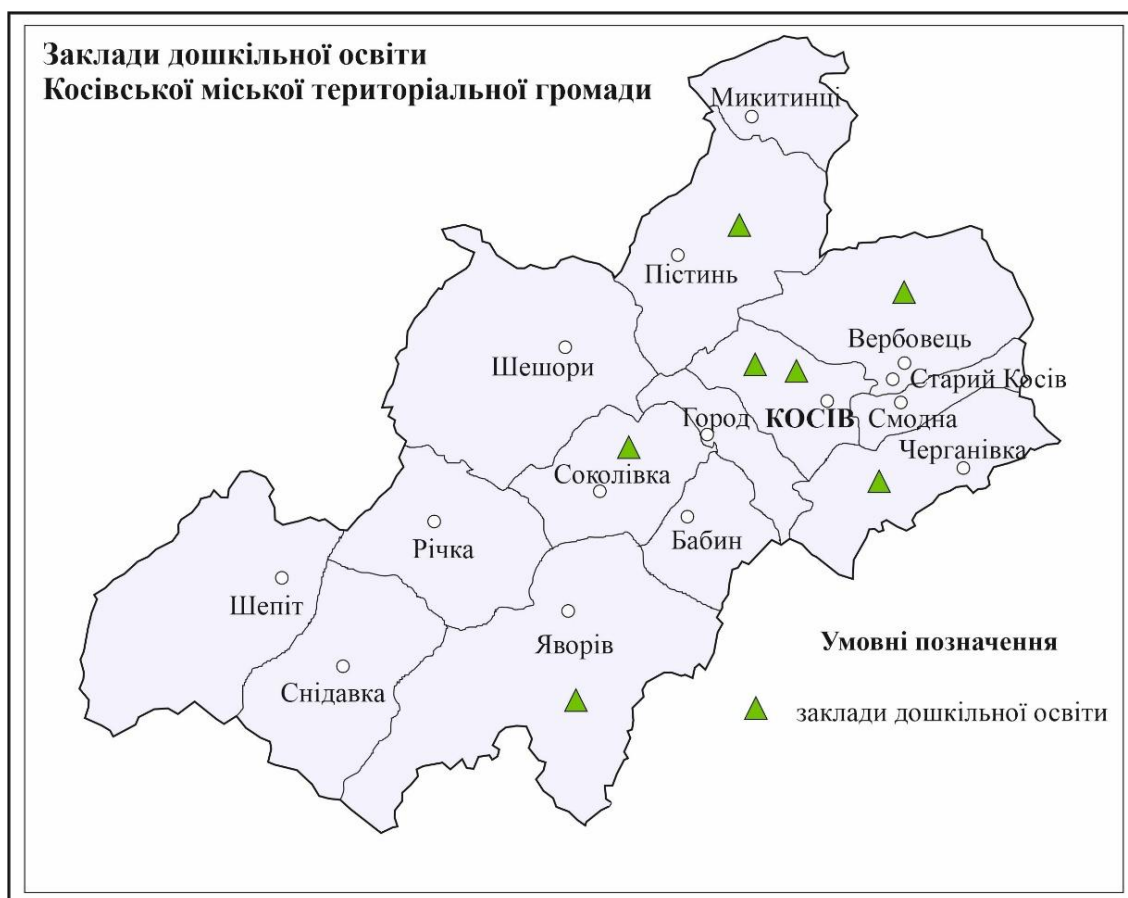

Рис. 3.2. Заклади дошкільної освіти Косівської територіальної громади

Найбільша кількість дітей відвідує Косівський заклад дошкільної освіти (ясла-садочок) «Горобинка» - 132 та Косівський заклад дошкільної освіти (ясла-садочок) «Сонечко» - 100 (дод. Г). Найменша кількість спостерігається у Комунальній організації Черганівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Лісова колиска», куди ходить всього 35 дітей (рис. 3.3.).

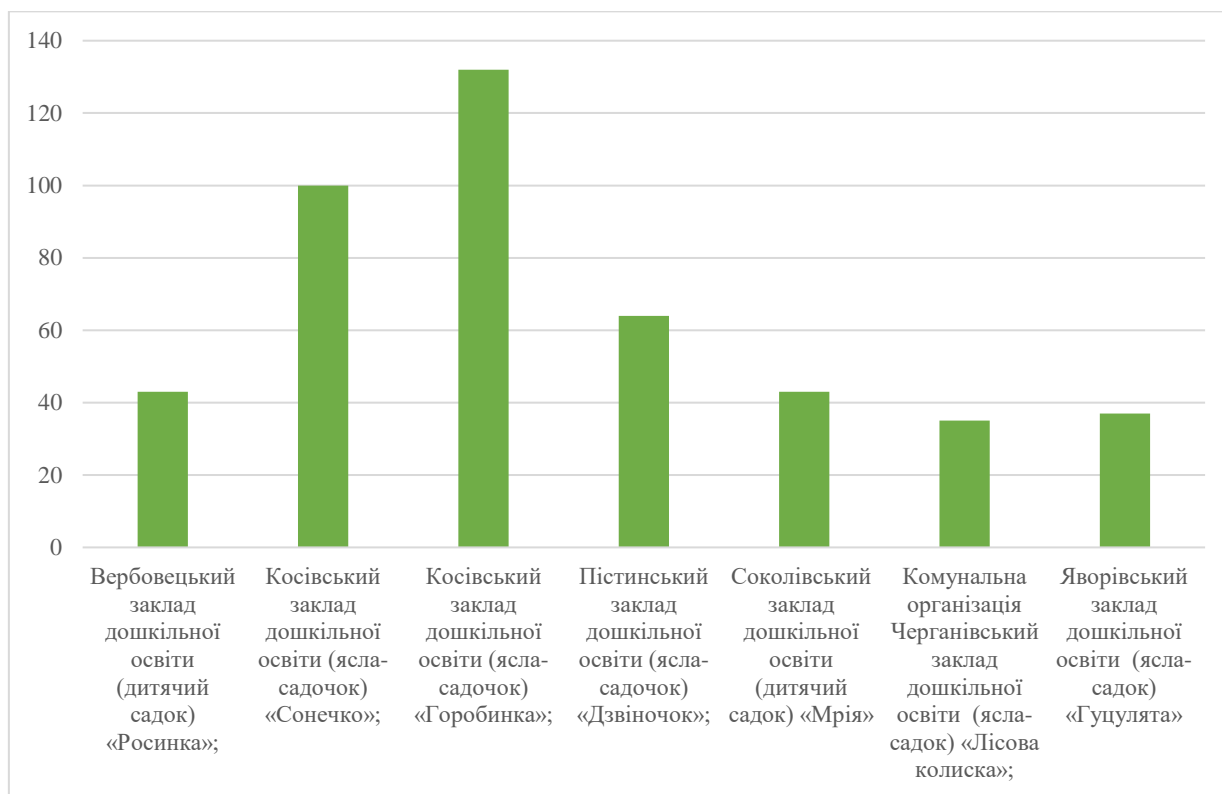

Рис. 3.3. Заклади дошкільної освіти Косівської територіальної громади

Середня наповнюваність груп в Косівській територіальній громаді становить 22,1. Найбільшу наповнюваність груп мають Пістинський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Дзвіночок» та Косівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» - 24 та 25 відповідно. Найменша наповнюваність, менше 18, спостерігається в Черганівському закладі дошкільної освіти (ясла-садок) «Лісова колиска» та Яворівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Гуцулята». У закладах загальної середньої освіти з дошкільним підрозділом наповнюваність груп коливається від 17,5 у Річківському ліцеї до 22 у Шешорській початковій школі (дод. Г).

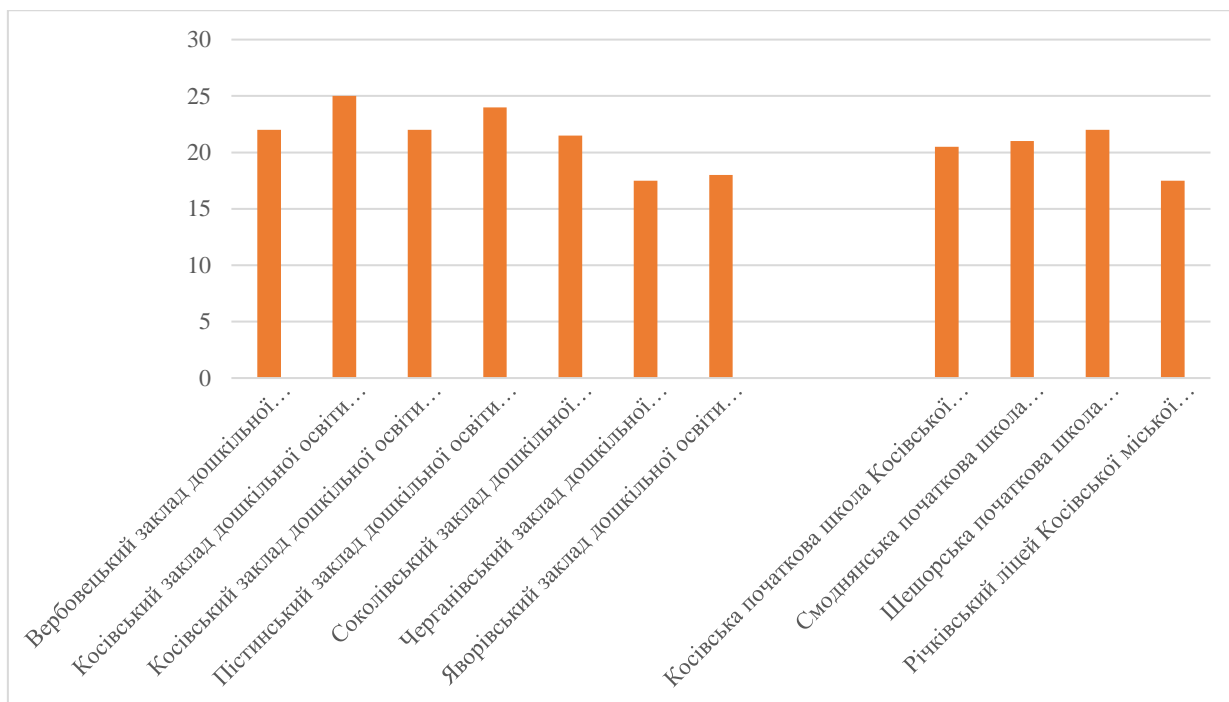

Рис.3.4. Наповнюваність закладів дошкільної освіти Косівської ТГ

В більшості закладів дошкільної освіти кількість дітей значно перевищує проектну потужність самих закладів. Найбільше перевищення спостерігається у Косівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» та Пістинський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Дзвіночок», де перевищення складає більш ніж 47 %. Також значне перевищення спостерігається у двох закладах загальної середньої освіти з дошкільним підрозділом, яке становить понад 80%. До таких закладів відносяться Косівська початкова школа та Смоднянська початкова школа (рис 3.5.).

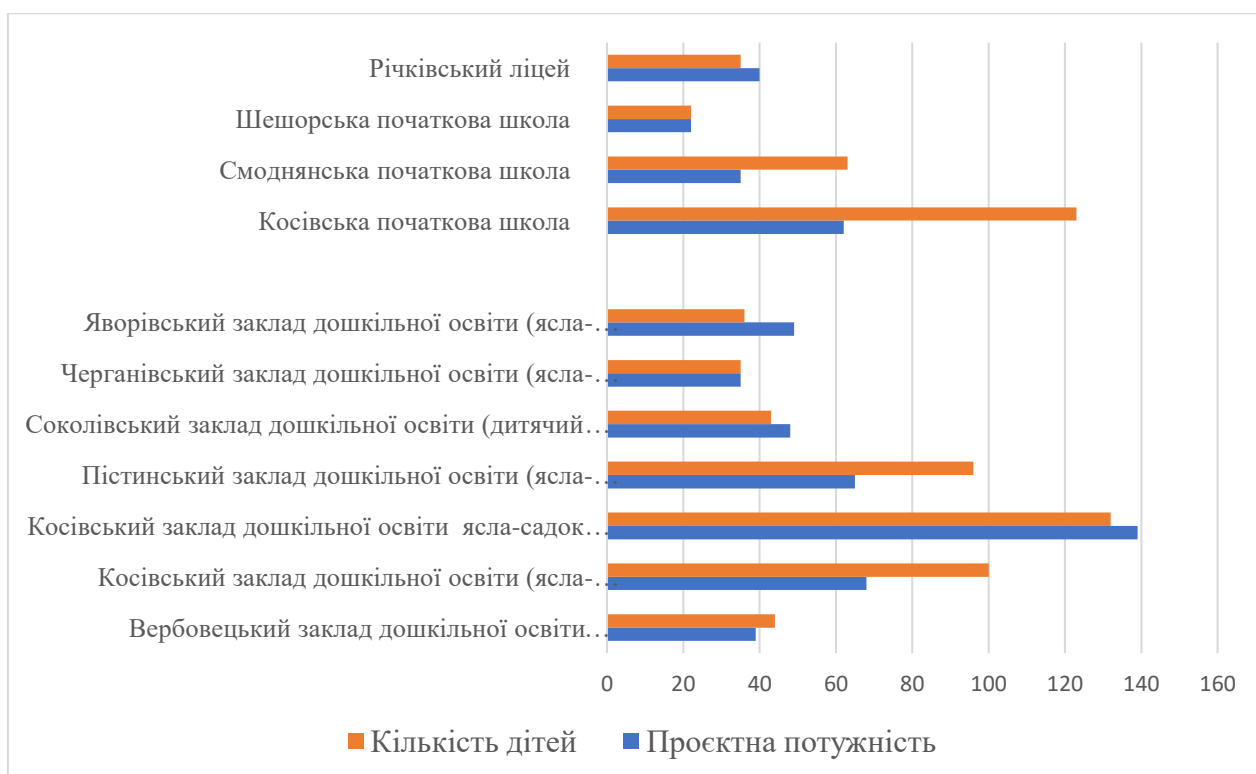

Рис.3.5. Проектна потужність закладів дошкільної освіти Косівської ТГ

3.2. Заклади загальної середньої освіти

Загальну середню освіту учні Косівської громади здобувають у 4 початкових школах, 9 гімназіях та 7 ліцеях. Найбільша кількість закладів загальної середньої освіти спостерігається відповідно у м. Косів – 4, селах Пістинь, Шешори, Яворів по 2 заклади, в решті населених пунктів по одному ЗЗСО (рис. 3.6.).

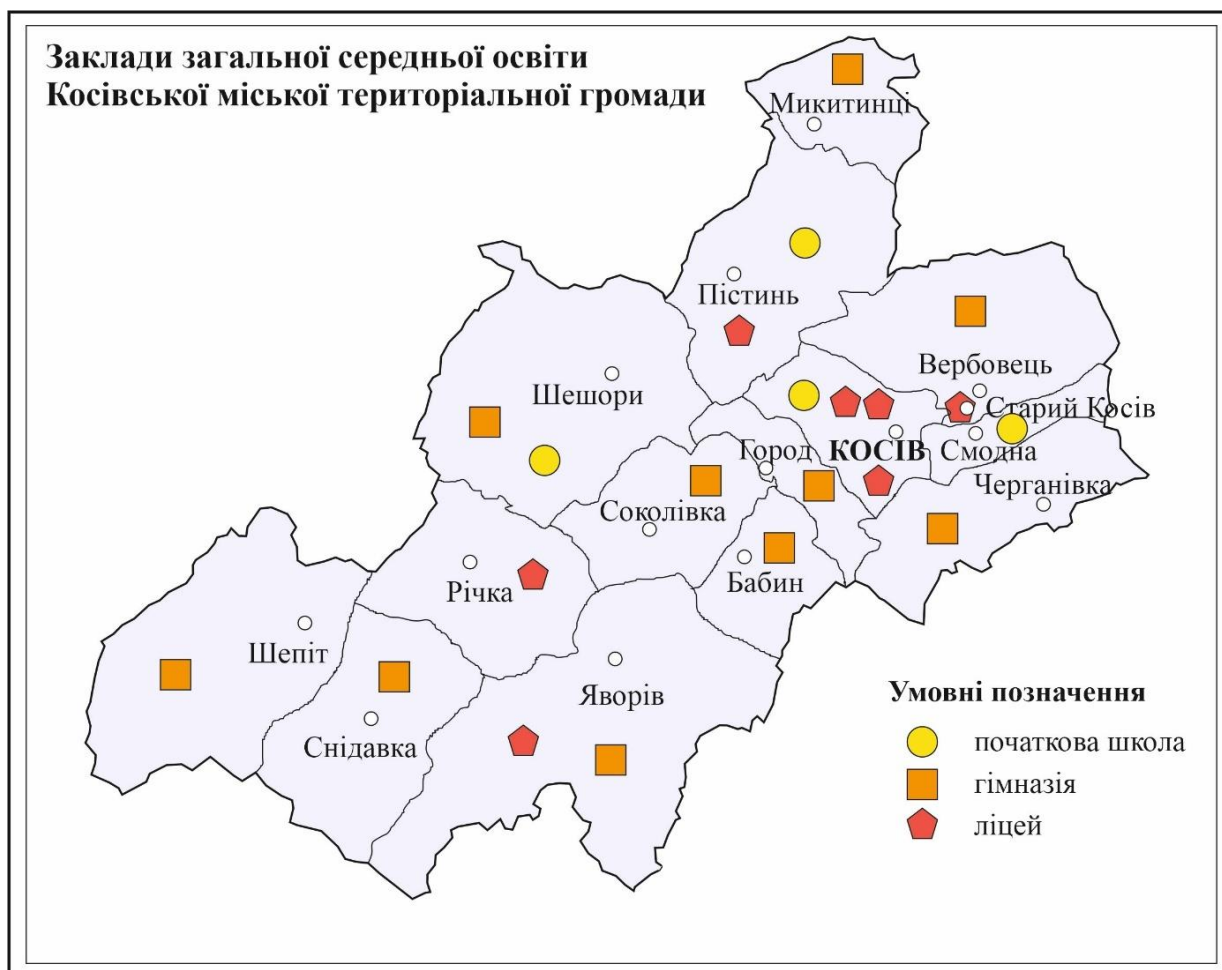

Рис. 3.6. Заклади загальної середньої освіти Косівської територіальної громади

Найбільшою кількістю учнів серед закладів ЗЗСО виділяється Косівський ліцей №1 імені Ярослава Мудрого – 714, Косівський ліцей №2 імені Михайла Павлика – 595 та Пістинський ліцей – 496 учнів. Водночас найменша кількість учнів наявна у Пістинь-Царинській початковій школі – 12 (дод. Г). Середня наповнюваність класів є найвищою у всіх закладах освіти м. Косів і становить більше 26 учнів на клас, в той час коли найменшим це значення є у Микитинецькій, Черганівській гімназії та Шешорській початковій школі – менше 9 (рис. 3.7.).

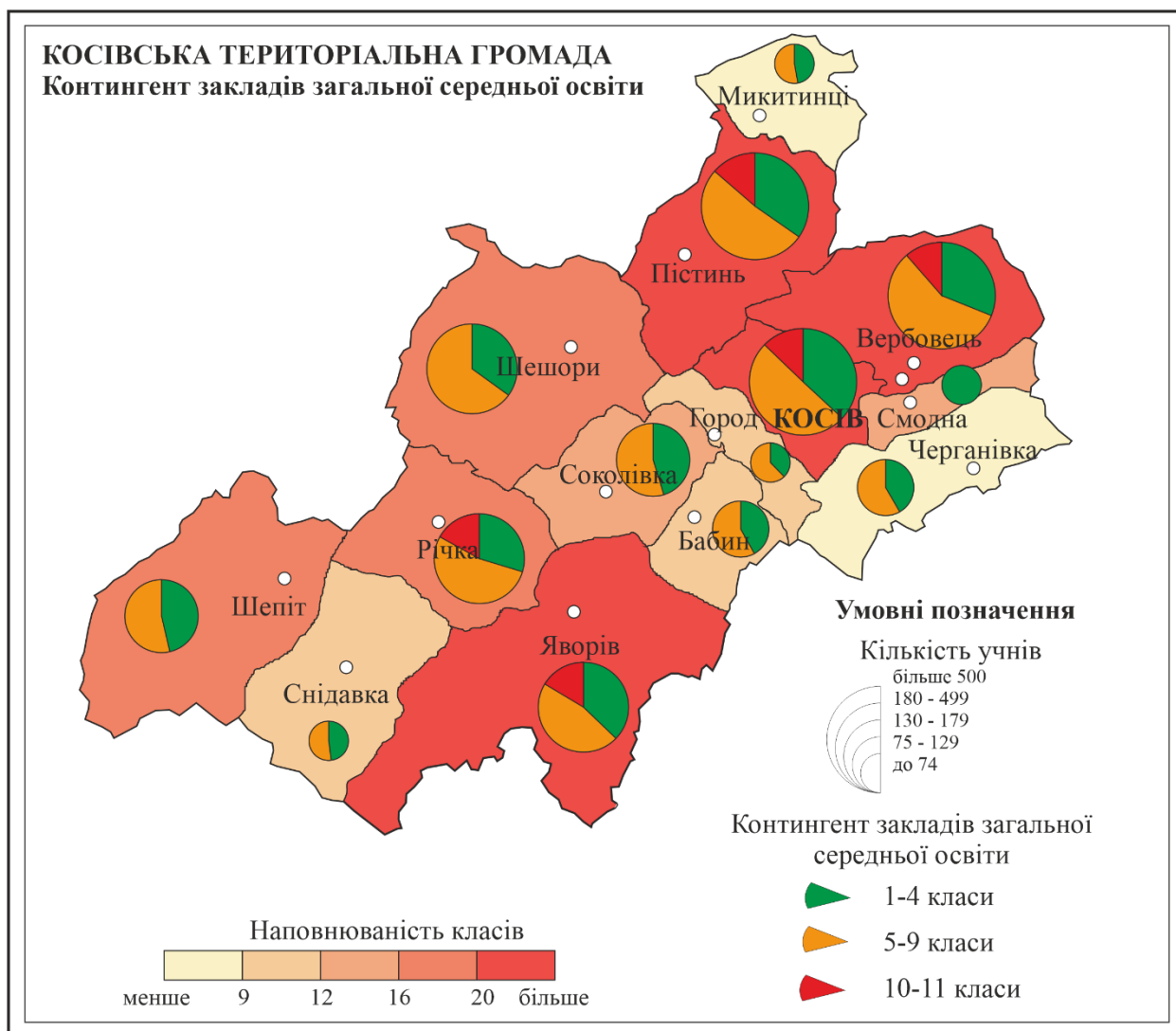

Рис. 3.7. Контингент закладів загальної середньої освіти Косівської ТГ

Найбільша кількість учнів в Косівській територіальній громаді спостерігається в межах 5-9 класів та становить 2037 учнів. Найменшу чисельність в громаді мають старшокласники (10-11 класи) – 404 учні.

Найбільша кількість учнів початкової освіти спостерігається у м. Косові (562 учні), Пістинському (185 учнів) та Вербовецькому старостинському окрузі (161 учень). Найменша кількість учнів 1-4 класів (менше 30 учнів) притаманна для Городянського та Снідавського старостинського округів. Середня наповнюваність початкових класів в Косівській територіальній громаді складає 16,7 та коливається від 8 у Черганівському старостинському окрузі до 23,4 у м. Косові (дод. Г).

Всього учасників базової загальної середньої освіти в Косівській територіальній громаді налічується 2037 учнів. Найбільша кількість учнів 5-9

класів, більш ніж 200 учнів спостерігається у м. Косів, Пістинському та Вербовецькому старостинському окрузі. Водночас найменшою кількістю учнів цього рівня виділяються Снідавський та Микитинецький старостинський округ – 27 та 39 учнів відповідно. Середня наповнюваність класів базової загальної середньої освіти в Косівській територіальній громаді складає 20,8. Найбільшою наповнюваність в 5-9 класах спостерігається у Пістинському старостинському окрузі (27,3), а найменшою - Черганівському старостинському окрузі (9).

Заклади загальної середньої освіти, які забезпечують повну загальну середню освіту розташовані лише в 4 старостинських округах (Вербовецькому, Пістинському, Річківському та Яворівському), а також в м. Косів. Загальна кількість учнів, які здобувають повну загальну середню освіту складає лише 404 учні. Найбільша кількість учнів цього рівня притаманна для м. Косів, де функціонує 3 заклади освіти. Найменша кількість учнів 10-11 класів спостерігається у Річківському старостинському окрузі – 34. Середня наповнюваність старших класів в Косівській територіальній громаді складає – 21,3 та коливається від 17 у Річківському старостинському окрузі до 29,5 у Вербовецькому старостинському окрузі (дод. Г).

Найбільшу забезпеченість населення в Косівській територіальній громаді закладами загальної середньої освіти мають Бабинський, Микитинецький та Городянський старостинський округ, де даний показник становить більш ніж 1,2 закладів на 1000 осіб. Найменшу забезпеченість закладами загальної середньої освіти мають Вербовецький та Яворівський старостинські округи – 0,39 та 0,43 відповідно (рис. 3.8.).

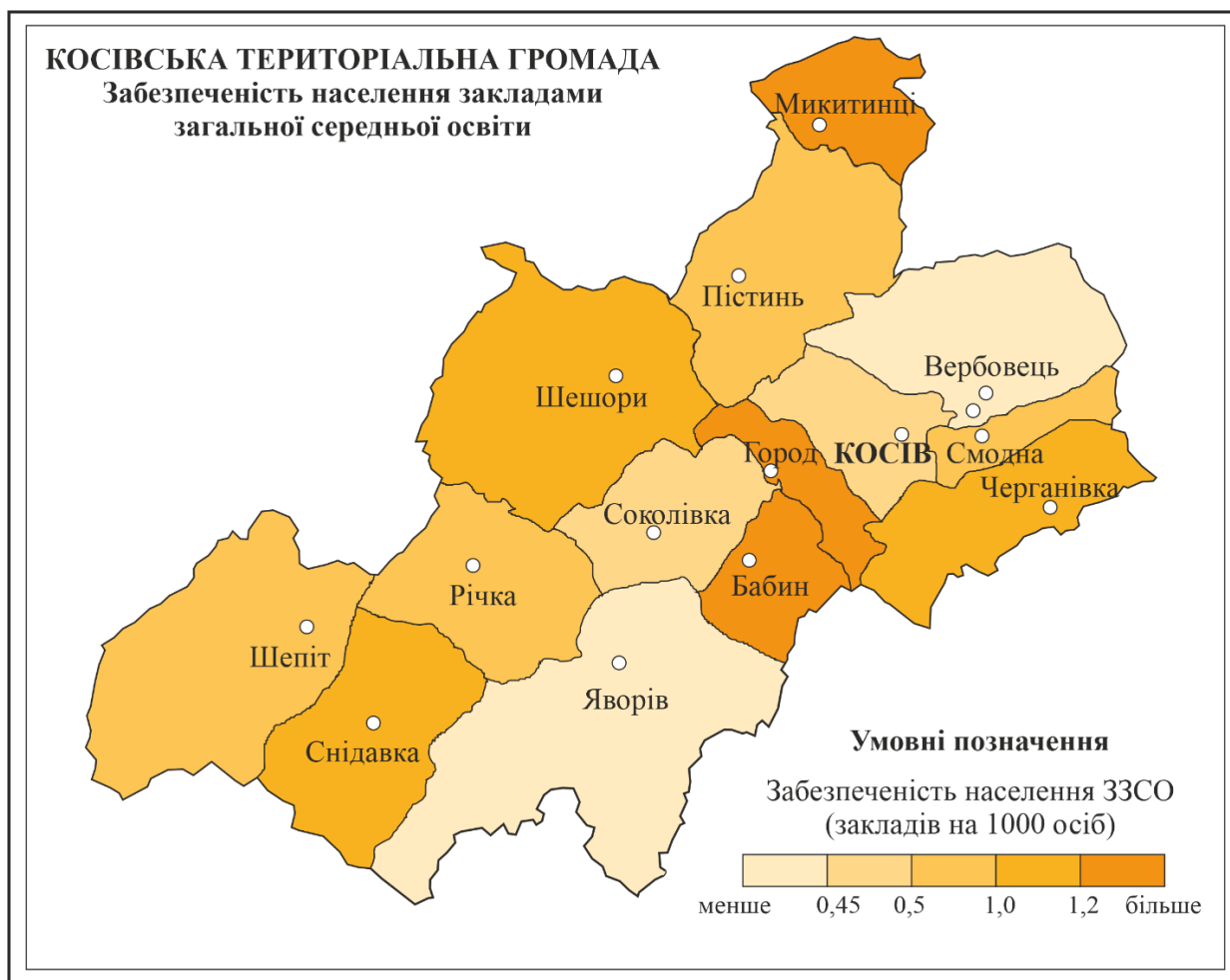

Рис. 3.8. Забезпеченість населення Косівської територіальної громади закладами загальної середньої освіти

Найвищий рівень локалізації закладів загальної середньої освіти мають одразу 6 старостинських округів, серед яких: Бабинський (2,0), Городянський (3,4), Микитинецький (2,1), Снідавський (1,9), Черганівський (1,7) та Шешорський (1,8). Середній рівень локалізації мають лише 2 округи – Смоднянський (0,9) та Шепітський (1,0). Найнижчий коефіцієнт локалізації закладів загальної середньої освіти мають Вербовецький та Яворівський старостинські округи – 0,7 (рис. 3.9).

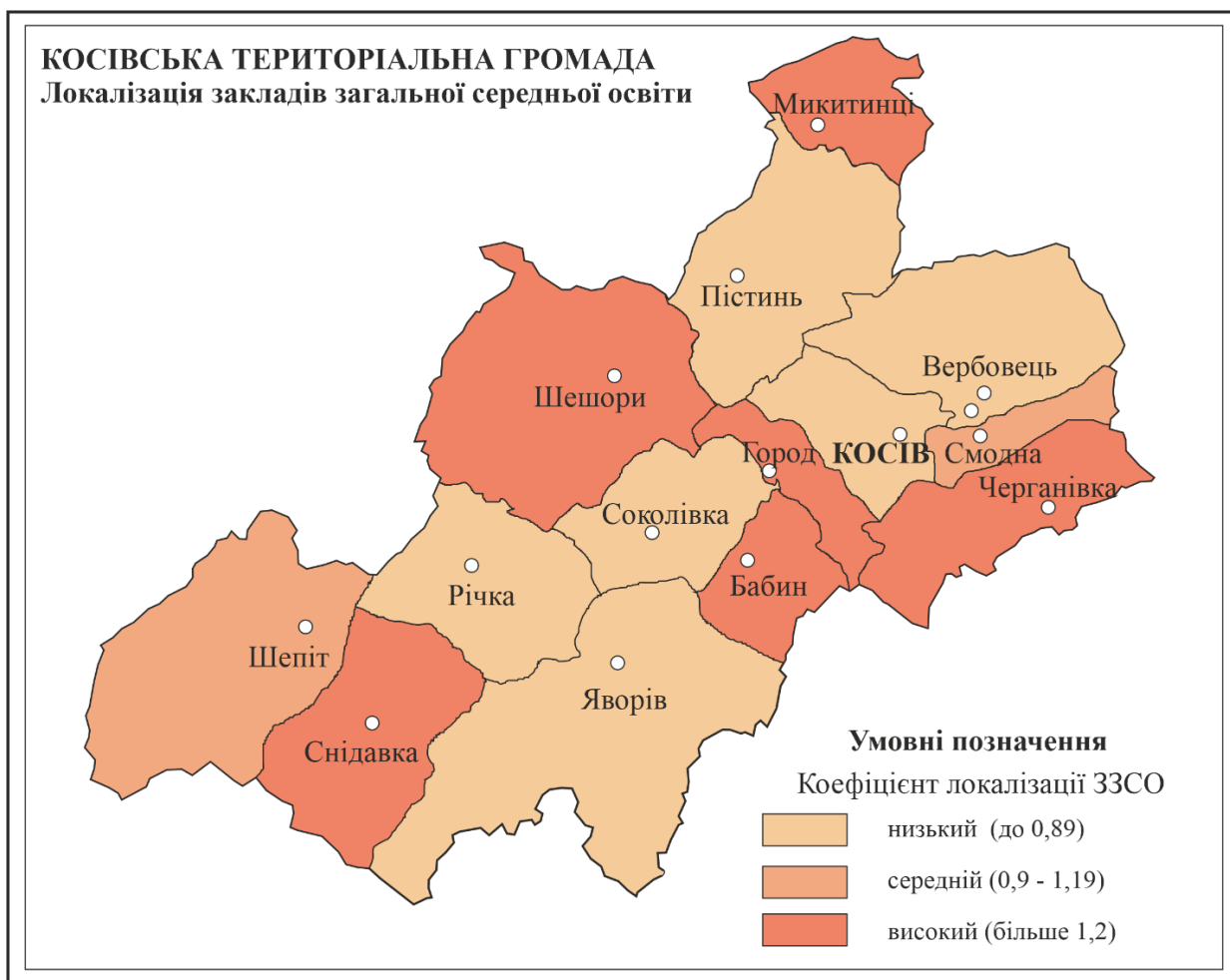

Рис. 3.9. Локалізація закладів загальної середньої освіти Косівської ТГ

Коефіцієнт територіальної концентрації розраховуємо для визначення відповідності територіального розміщення закладів загальної середньої освіти відносно потреб населення. Найбільше значення даного показника характерне для Городянського старостинського округу та м. Косів – 2,0 та 6,1 відповідно та свідчить про високу концентрацію закладів освіти на даних територіях. Оптимальне значення територіальної концентрації закладів загальної середньої освіти можемо побачити у Вербовецькому, Микитинецькому та Соколівському старостинських округах. Найнижчу концентрацію закладів загальної середньої освіти мають Шепітський та Яворівський старостинські округи, де коефіцієнт концентрації є меншим за 0,5 (рис. 3.10).

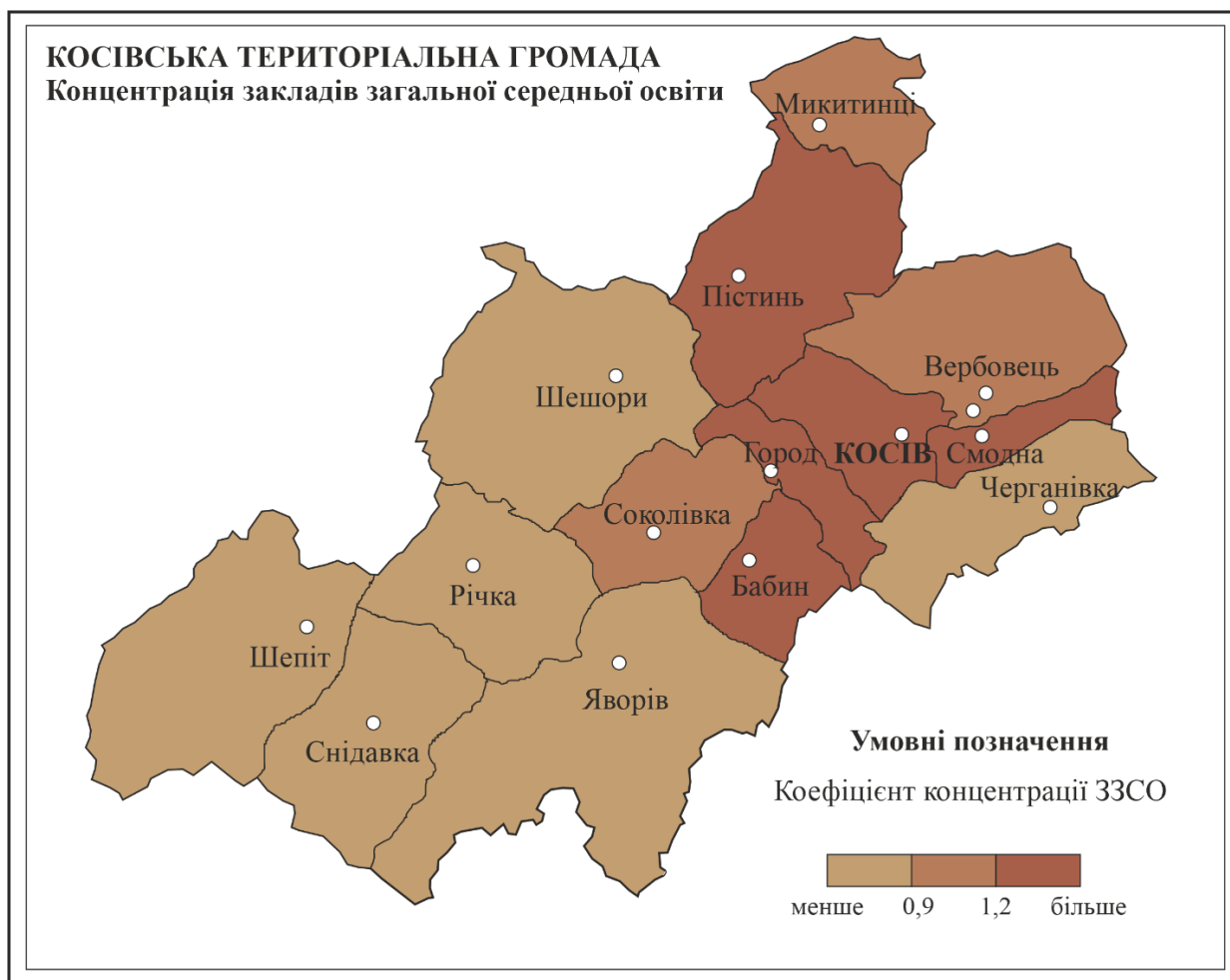

Рис. 3.10. Територіальна концентрація закладів загальної середньої освіти Косівської територіальної громади

У зв'язку з гірськими умовами, неможливістю організувати регулярне підвезення учнів, відсутністю необхідної площі кімнат та задоволення освітніх потреб населення сільських населених пунктів у Косівській територіальній громаді було збережено малочисельні класи. Такі малочисельні класи збереглися у Пістинь-Царинській, Косівській, Споднянській та Шешорській початкових школах, а також Бабинській, Городянській, Микитинецькій, Снідавській, Соколівській, Черганівській та Шешорській гімназіях. Також було забезпечено з'єднані класи (класи-комплекти) початкового навчання у філії «Никовата» Яворівського ліцею «Гуцульщина».

Кадровий потенціал закладів загальної середньої освіти в більшості закладів є висококваліфікованим, переважають вчителі, які мають вищу кваліфікаційну категорію. Найбільша кількість працівників у Косівському

ліцеї №1 імені Ярослава Мудрого, а найменша кількість в початкових школах громади.

3.3. Позашкільна освіта

Позашкільна освіта Косівської міської територіальної громади представлена 2 закладами: Косівський центр дитячої творчості та Косівська дитячо-юнацька спортивна школа "Гірське орлятко".

На даний час Косівський районний центр дитячої творчості - багатoproфільний навчально - виховний заклад, перший позашкільний заклад області атестований з відзнакою.

Основними напрямками роботи установи є: художньо-естетичний, науково - технічний, еколого - натуралістичний, соціокультурний, туристсько-краєзнавчий. Гуртки працюють на базі центру, шкіл міста та району. Досвідчені та професійні педагоги, ентузіасти своєї справи здійснюють навчально - виховний процес, об'єднуючи навколо себе талановитих, обдарованих, всіх охочих до творчості й навчання дітей та учнівську молодь.

Нинішній педагогічний колектив закладу складає 32 керівники гуртків. З них п'ятеро нагороджено знаком «Відмінник освіти України», шестеро відзначено педагогічними преміями ім. Ігоря Пелипейка та Софії Русової, троє отримали премію Юрія Дерев'янка за роботу з обдарованими дітьми.

Кожного року у позашкільній установі навчається близько 1100 гуртківців віком від 6 до 17 років (загалом за 20 років існування закладу тут здобували творчу освіту більше 22 тисяч вихованців за різними напрямками гуртків). Своє перше місце роботи отримали більше 30 спеціалістів, 15 випускників повернулися після закінчення ВНЗ в якості педагогів.

Зі стін Косівського районного центру дитячої творчості вийшли сотні талановитих випускників, дехто, можливо, і не став відомим, але немає

сумніву, що вони стали добрими та духовно багатими людьми, які знають і поважають традиції не лише рідного закладу, але і Косівщини.

Косівська дитячо-юнацька спортивна школа (ДЮСШ) – позашкільний навчальний заклад спортивного профілю, який забезпечує розвиток здібностей вихованців в обраному виді спорту, що в установленому порядку визнаний в Україні, створює необхідні умови для гармонійного виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку: дозвілля дітей та молоді, самореалізації, здобуття навичок здорового способу життя, підготовки спортивного резерву для збірних команд України [8].

Також на території Косівської міської громади в м. Косів діє Косівський інклюзивно-ресурсний центр, який створений з метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі у професійно-технічних навчальних закладах, шляхом проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надання психолого-педагогічної допомоги та забезпечення системного кваліфікованого супроводження.

Центр провадить діяльність з урахуванням таких принципів, як повага та сприйняття індивідуальних особливостей дітей, дотримання найкращих інтересів дитини, недопущення дискримінації та порушення прав дитини, конфіденційність, доступність освітніх послуг з раннього віку, міжвідомча співпраця.

На виконання Постанови КМУ від 12 липня 2017 року № 545 у червні 2018 року згідно рішення Косівської районної ради № 446-14/2018 від 07.06.2018 р. була створена комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр» Косівської районної ради Івано-Франківської області» [8].

3.4. Вища освіта

Вищу освіту в Косівській територіальній громаді забезпечують Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва та Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

Протягом 130 років Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва здійснює освітню діяльність на основі вивчення народних ремесел Гуцульщини. Використовуючи глибокі традиції народного мистецтва в науково-методичній і творчій роботі, педагогічний колектив формує своєрідний культурно-естетичний напрям в народному і професійному мистецтві, сприяє відродженню забутих і зникаючих ремесел в регіоні.

За час існування заклад підготував більше 3 тисяч фахівців декоративно-прикладного мистецтва. Серед випускників – 126 членів Національної спілки художників України, 154 члени творчих спілок інших країн, лауреати державної премії імені Тараса Григоровича Шевченка, народні художники України, заслужені діячі мистецтв, заслужені художники України, доктори та кандидати мистецтвознавства, професори, доценти та викладачі різних навчальних закладів.

Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва здійснює підготовку фахівців на денній формі навчання за 7 спеціальностями:

- художні вироби з дерева;
- художнє ткацтво;
- художня обробка металу;
- художня кераміка;
- художня вишивка та моделювання одягу;
- художні вироби зі шкіри;
- художній розпис.

Училище підтримує творчі і науково-методичні зв'язки з Львівською національною академією мистецтв, Харківською національною академією дизайну та мистецтв, Київською національною академією мистецтва та

архітектури, Коледжем акторства та мистецтв Університету штату Північного Колорадо, США, Коледжем дизайну міста Салоніки (Греція), художніми навчальними закладами України, Білорусі, Польщі.

Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв це вищий навчальний заклад державної власності III рівня акредитації, який проводить підготовку фахівців за державною формою навчання і здійснює освітню діяльність, пов'язану з здобуттям вищої освіти в галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальностями: 022 «Дизайн», 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності». З метою збереження наукового рівня вищої школи в 2017 році Косівський інститут ліцензував II рівень освітньої діяльності — магістратуру (реєстр суб'єктів освітньої діяльності (ЄДЕБО), наказ № 95-1 від 15.05. 2017 р.).

Матеріально-технічна база Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв включає 3 навчальні корпуси, спортивну та актову зали, виробничі майстерні, їдальню, гуртожиток, бібліотеку, читальний зал, комп'ютерну лабораторію та спеціалізовані аудиторії-майстерні. Найбільшою гордістю навчального закладу є навчально-методичний кабінет, який являє собою унікальну збірку автентичного й сучасного гуцульського мистецтва. Навчально-виховний процес спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітнього рівня «Магістр» реалізують 26 штатних науково-педагогічних працівників, серед яких: 5 професорів, 10 доцентів, 13 кандидатів наук, 2 Народних художників України, 2 заслужені діячі мистецтва України, 2 заслужені художники України, заслужений архітектор України, член-кореспондент Української Академії архітектури.

Впродовж навчання в інституті кожен студент може не лише здобути професійні знання і навички, а також сформувати себе як особистість. За весь час своєї роботи навчальний заклад підготував більше 4000 фахівців, в тому числі і для країн зарубіжжя. Зокрема серед випускників інституту є заслужені

працівники освіти і культури, лауреати державних премій, відомі науковці, мистецтвознавці, дизайнери і журналісти, котрі активно формують культурно- мистецьке середовище держави. Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв має давні мистецькі та освітні традиції, посідає вагомe місце серед вищих художніх навчальних закладів України, виховує студентів на засадах гуцульського й українського національного мистецтва, адаптуючи традиції до вимог сучасних мистецьких процесів. За заслуги перед українським народом 19 жовтня 2017 року трудовий колектив Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв був нагороджений Грамотою Верховної Ради України.

Висновки до розділу 3

У Косівській міській територіальній громаді освітні послуги надають 29 закладів освіти.

Найкращу забезпеченість закладами освіти мають м. Косів, де налічується 10 закладів різних рівнів, Пістинський старостинський округ 3 заклади освіти.

Дошкільна освіта Косівської територіальної громади представлена сімома закладами дошкільної освіти, з яких 2 знаходиться в м. Косів та по 1 у Вербовецькому, Пістинському, Соколівському, Черганівському та Яворівському старостинських округах. Окрім того є в громаді є 4 заклади загальної середньої освіти з дошкільним підрозділом. До таких закладів відносяться: Косівська початкова школа, Смоднянська початкова школа, Шешорська початкова школа та Річківський ліцей.

Загальну середню освіту учні Косівської громади здобувають у 4 початкових школах, 9 гімназіях та 7 ліцеях. Найбільша кількість закладів загальної середньої освіти спостерігається відповідно у м. Косів – 4, селах

Пістинь, Шешори, Яворів по 2 заклади, в решті населених пунктів по одному ЗЗСО.

Найбільшу забезпеченість населення в Косівській територіальній громаді закладами загальної середньої освіти мають Бабинський, Микитинецький та Городянський старостинський округ, де даний показник становить більш ніж 1,2 закладів на 1000 осіб. Найменшу забезпеченість закладами загальної середньої освіти мають Вербовецький та Яворівський старостинські округи – 0,39 та 0,43 відповідно.

У зв'язку з гірськими умовами, неможливістю організувати регулярне підвезення учнів, відсутністю необхідної площі кімнат та задоволення освітніх потреб населення сільських населених пунктів у Косівській територіальній громаді було збережено малочисельні класи.

Позашкільна освіта косівської міської територіальної громади представлена двома закладами Косівський центр дитячої творчості та Косівська дитячо-юнацька спортивна школа "Гірське орлятко".

Вищу освіту в Косівській територіальній громаді забезпечують Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва та Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

РОЗДІЛ 4

ОСОБЛИВОСТІ ДОСТУПНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

4.1. Доступність закладів освіти, як важливі чинники розвитку освітнього комплексу регіону

Реформа децентралізації надала органам місцевого самоврядування можливість визначати та формувати освітню політику на своїй території. Внаслідок цього, органи місцевого самоврядування в територіальних громадах самостійно визначають основні напрямки розвитку системи освіти. Однак наразі відзначається, що новостворені громади майже не володіють стратегічним баченням ролі освіти у своєму соціально-економічному та культурному розвитку [13].

У планах або стратегіях розвитку територіальних громад, розвиток сфери освіти часто передбачає поліпшення основних груп показників:

- I. Розширення мережі освітніх закладів через будівництво нових.
- II. Забезпечення матеріально-технічної бази освітніх закладів.
- III. Забезпечення транспортної доступності освітніх закладів шляхом реалізації програми "Шкільний автобус" для гарантованого та безпечного транспортування учнів та вчителів.

Важливою передумовою для створення ефективної освітньої системи в межах територіальних громад є дослідження територіальної організації освітніх закладів. Аналіз системи територіальної організації закладів освіти включає такі аспекти:

- Віддаленість та накладання зон впливу;
- Доступність, яка оцінює затрати на подолання відстані між освітніми закладами та місцем проживання користувачів;
- Аналіз існуючих транспортних шляхів та засобів пересування.

Просторова доступність може бути розділена на дві групи: пішохідну та транспортну, враховуючи відстань та характер подолання цієї відстані.

Пішохідна доступність в основному визначається розташуванням освітніх та культурних закладів у межах населених пунктів. Вона залежить від зручностей місцезнаходження (у центрі чи на периферії), рельєфу місцевості, наявності водних перешкод та конфігурації забудови. Цей чинник має найбільший вплив на дошкільні та загальноосвітні заклади, а також на заклади естетичного виховання, клубного типу та бібліотеки.

Для сільської місцевості пішохідна доступність визначається віддаленістю мешканців від освітніх закладів. У містах, особливо де існує громадський транспорт, її вплив менший. Умовою подолання пішохідної доступності є розміщення дошкільних та загальноосвітніх закладів у різних мікрорайонах міста.

Транспортна доступність впливає на організацію та функціонування закладів вищої, середньої спеціальної освіти, будинків культури, музичних шкіл та музеїв, зокрема професійно-технічних училищ та технікумів. Це пов'язано з їх вибіркоvim розміщенням на території області та формуванням великих просторових зон впливу, які потребують подолання значних відстаней залізничним та автомобільним транспортом.

Стосовно радіусу обслуговування від місця проживання до закладу загальної середньої освіти, важливо дотримуватися встановлених параметрів: не більше 500 метрів пішохідної доступності для закладів загальної середньої освіти. В цілому, дозволяється розташовувати заклади загальної середньої освіти так, щоб вони не перевищували 15 хвилин (в один бік) для учнів ЗЗСО I ступеня та не більше 30 хвилин (в один бік) для учнів ЗЗСО II і III ступенів.

У сільській місцевості радіус пішохідної доступності для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня не повинен перевищувати 2 км та 15 хвилин в один бік. Для учнів, які проживають на відстані понад 3 км, передбачено підвезення, а відстань до зупинки не повинна перевищувати 500 м. Максимальний радіус обслуговування учнів закладами загальної середньої освіти II-III ступенів не повинен перевищувати 15 км [30].

Для дітей, що проживають на великій відстані від школи та у період несприятливих погодних умов, рекомендується передбачити пришкольній інтернат у розмірі 10% від загальної місткості закладу.

4.2. Територіальна доступність закладів загальної середньої освіти Косівської територіальної громади

Важливим показником розташування закладів освіти є площа зони пішохідної доступності. Площа зони пішохідної доступності 30 хвилин до закладу загальної середньої освіти у Косівській територіальній громаді коливається від 3,6 км² до 12,4 км². Найменшу площу 30-ти хвилинної доступності до закладів освіти мають Бабинська гімназія, Шешорська гімназія ім. В. Чорновола та Шешорська початкова школа, яка не перевищує 4 км². Площу зони пішохідної доступності 30 хвилин, яка становить більш ніж 10 км² охоплюють Вербовецька гімназія, Косівський ліцей ім. І. Пелипейка та Косівський ліцей №2 ім. М. Павлика (рис. 4.1.).

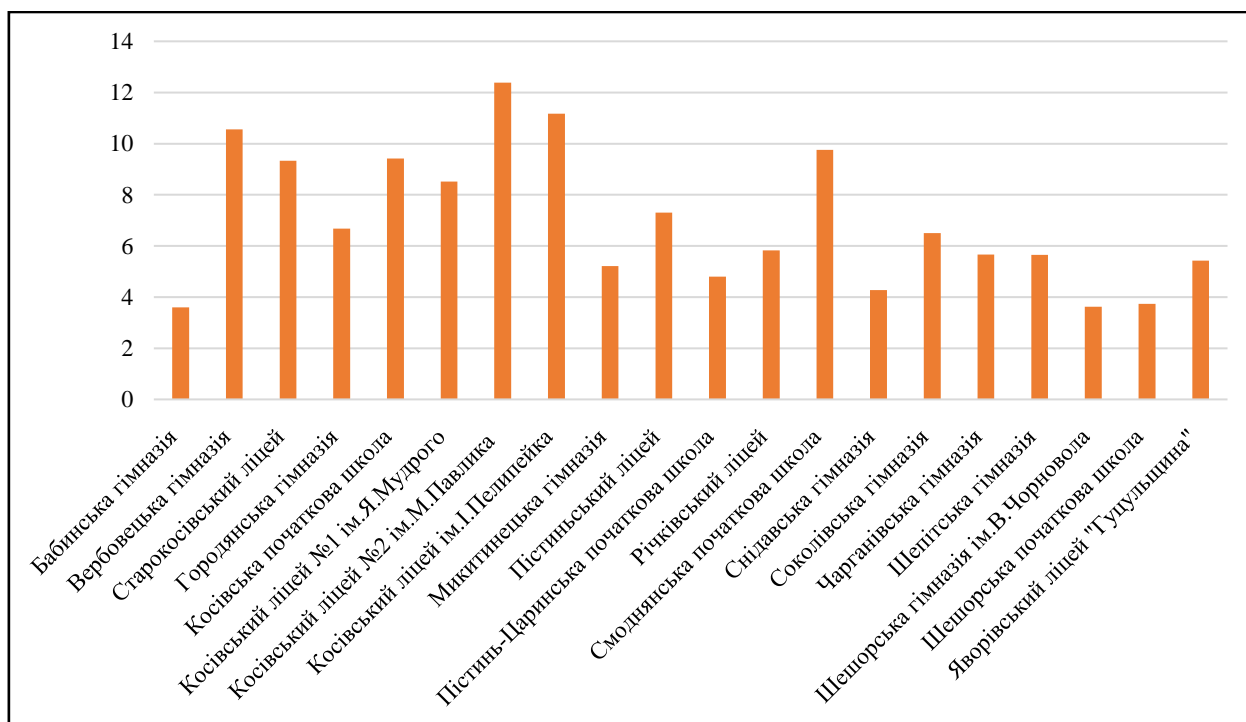

Рис.4.1. Площа зони пішохідної доступності 30 хвилин до закладу загальної середньої освіти у Косівській територіальній громаді

Ще одним досить вагомим показником територіального розміщення закладів загальної середньої освіти є коефіцієнт доступності. Коефіцієнт доступності може набувати значень від 0 (найгірша доступність) до 1 (найкраща доступність). В Косівській територіальній громаді коефіцієнт доступності до закладів загальної середньої освіти коливається від 0,3 до 1,0. Найкращий коефіцієнт доступності має Косівський ліцей №2 ім. М. Павлика 1,0, а також Косівський ліцей ім. І. Пелипейка – 0,9, Косівська початкова школа та Вербовецька гімназія по 0,8. Найгіршу ситуацію з доступністю до закладів освіти можемо побачити у Бабинській гімназії, Шешорській гімназії ім. В. Черновола, Шешорській початковій школі та Снідавській гімназії, де коефіцієнт доступності дорівнює 0,3. Оптимальним (0,5) цей показник є одразу у 5 закладах загальної середньої освіти, серед яких Чарганівська гімназія, Шепітська гімназія, Річківський ліцей, Соколівська гімназія та Городянська гімназія.

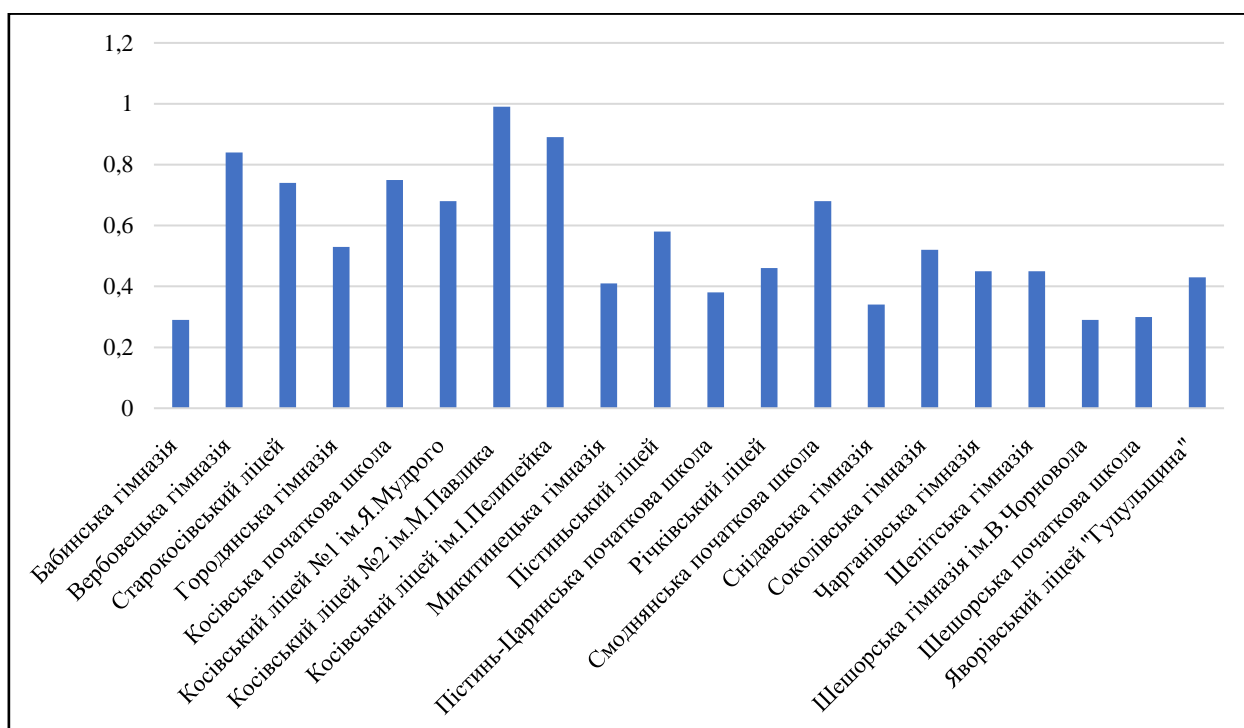

Рис. 4.2. Коефіцієнт пішохідної доступності до закладів загальної середньої освіти Косівської територіальної громади

Найкращу охопленість 30 хвилинною зоною пішоїдної доступності до закладів загальної середньої освіти має м. Косів, Вербовецький, Пістинський та Споднянський старостинські округи. Водночас більш ніж половина території старостинських округів таких як: Яворівський, Шешорський та Шепітський не мають зони 30 хвилинної доступності до ЗЗСО (рис. 4.2.).

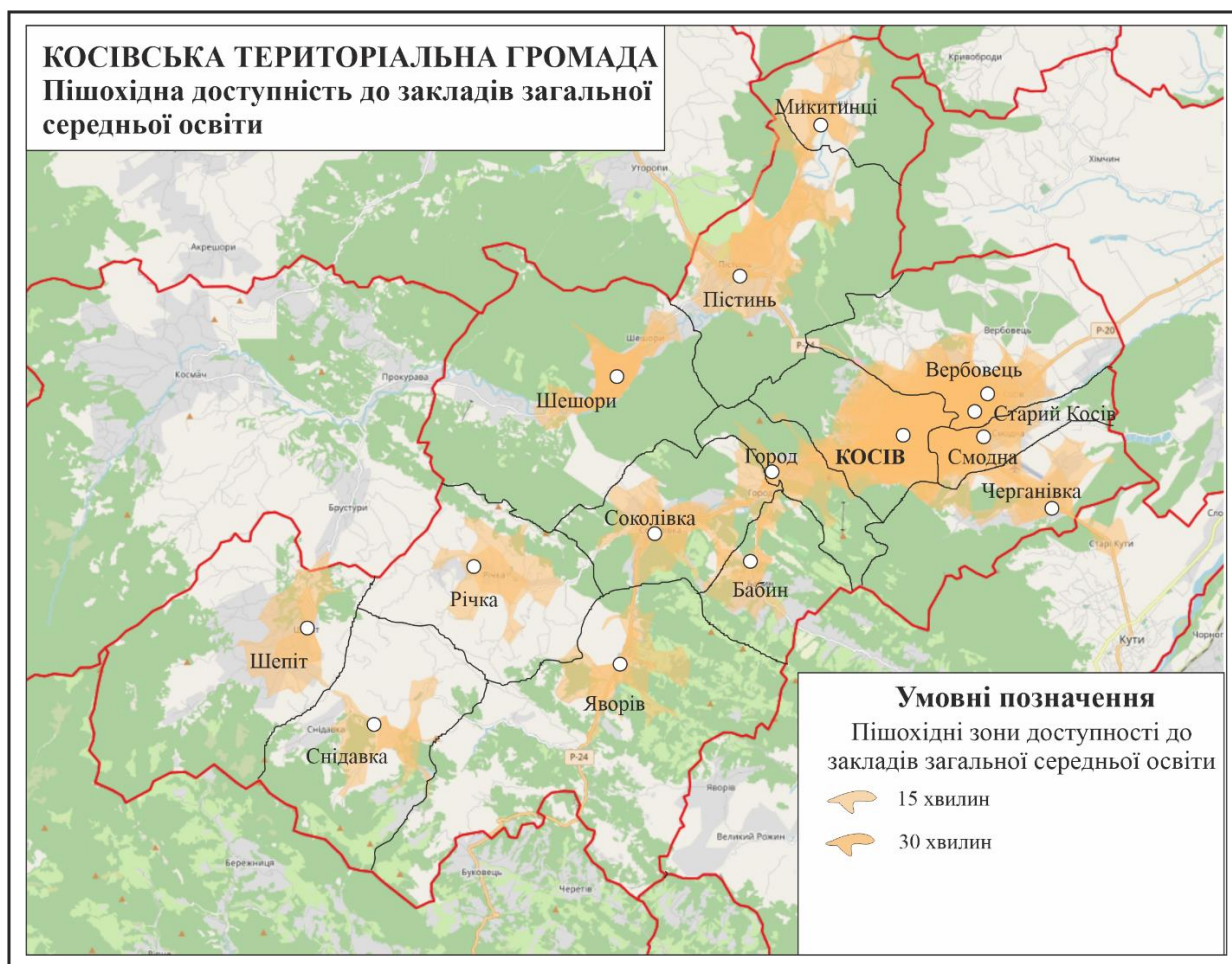

Рис. 4.2. Пішоїдна доступність до закладів загальної середньої освіти Косівської територіальної громади

Висновки до розділу 4

Пішохідна доступність в основному визначається розташуванням освітніх та культурних закладів у межах населених пунктів. Вона залежить від зручностей місцезнаходження (у центрі чи на периферії), рельєфу місцевості, наявності водних перешкод та конфігурації забудови. Цей чинник має найбільший вплив на дошкільні та загальноосвітні заклади, а також на заклади естетичного виховання, клубного типу та бібліотеки.

Для сільської місцевості пішохідна доступність визначається віддаленістю мешканців від освітніх закладів. У містах, особливо де існує громадський транспорт, її вплив менший. Умовою подолання пішохідної доступності є розміщення дошкільних та загальноосвітніх закладів у різних мікрорайонах міста.

Площа зони пішохідної доступності 30 хвилин до закладу загальної середньої освіти у Косівській територіальній громаді коливається від 3,6 км² до 12,4 км². Найменшу площу 30-ти хвилинної доступності до закладів освіти мають Бабинська гімназія, Шешорська гімназія ім. В. Чорновола та Шешорська початкова школа, яка не перевищує 4 км². Площу зони пішохідної доступності 30 хвилин, яка становить більш ніж 10 км² охоплюють Вербовецька гімназія, Косівський ліцей ім. І. Пелипейка та Косівський ліцей №2 ім. М. Павлика.

Ще одним досить вагомим показником територіального розміщення закладів загальної середньої освіти є коефіцієнт доступності. Коефіцієнт доступності може набувати значень від 0 (найгірша доступність) до 1 (найкраща доступність). В Косівській територіальній громаді коефіцієнт доступності до закладів загальної середньої освіти коливається від 0,3 до 1,0.

Найкращу охопленість 30 хвилинною зоною пішохідної доступності до закладів загальної середньої освіти має м. Косів, Вербовецький, Пістинський та Смоднянський старостинські округи. Водночас більш ніж половина території старостинських округів таких як: Яворівський, Шешорський та Шепітській не мають зони 30 хвилинної доступності до ЗЗСО.

РОЗДІЛ 5

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ КОСІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

5.1. Проблеми розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади та шляхи їх вирішення

При дослідженні освітнього комплексу територіальної громади значну увагу треба приділяти SWOT-аналізу, який базується на визначенні сильних та слабких сторін, а також визначенні можливостей та загроз, що впливають на розвиток освіти територіальної громади.

З метою отримання якісного аналізу сильні і слабкі сторони трактують як внутрішні чинники, а можливості і загрози як зовнішні чинники, які містяться у ближньому і дальньому оточенні територіальної громади.

SWOT-аналіз дає змогу виявити ті сторони освітнього комплексу, де територіальна громада дає значний потенціал розвитку, а також сформулювати конкретні завдання та дії, які необхідно вжити для реалізації цього потенціалу. Аналіз також дає змогу виявити основні проблеми та перешкоди, що ускладнюють розвиток освіти.

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Збалансований за усіма складовими освітній комплекс громади; 2. Впровадження заходів матеріального та нематеріального стимулювання учнів громади; 3. Організація підвозу учасників навчально-виховного процесу 4. Наявність закладів позашкільної освіти; 5. Розвиток проектної діяльності НЗ з метою залучення грантових коштів для покращення матеріально-технічної бази.	1. Розташування за 100 км від обласного центру; 2. Гірський рельєф; 3. Нерівномірність в забезпеченні ЗДО та ЗЗСО міських та сільських поселень висококваліфікованими працівниками; 4. Недостатній рівень мотивації вчителів у професійному та кар'єрному розвитку; 5. Висока частка працівників пенсійного віку; 6. Низький рівень мотивації учнів до навчання; 7. Низький рівень зацікавленості

	<p>батьків у отриманні дітьми повної загальної середньої освіти;</p> <p>8. Низький рівень охоплення учнів сільських шкіл громади позашкільною освітою;</p> <p>9. Недостатність матеріальних ресурсів для належного стимулювання вчителів та учнів;</p> <p>10. Наявність шкіл з дуже малою кількістю учнів та індивідуальним навчанням;</p> <p>11. Часткове залучення батьківських коштів на ремонті класних кімнат;</p> <p>12. Мінімальне забезпечення комп'ютерним обладнанням;</p> <p>13. Слабке покриття мережею інтернет.</p>
Можливості	Загрози
<p>1. Оптимізація мережі (з урахуванням думки колективів і батьків) ;</p> <p>2. Розширення заходів матеріального та нематеріального стимулювання учнів та вчителів;</p> <p>3. Поглиблення діджиталізації сфери освіти, розвиток цифрових компетенцій вчителів та учнів;</p> <p>4. Розвиток та вдосконалення профільної освіти;</p> <p>5. Формування дієвого механізму залучення випускників педагогічних закладів вищої освіти для роботи у громаді;</p> <p>6. Впровадження програми підтримки молодих педагогів;</p> <p>7. Прискорення оптимізації мережі закладів освіти та вдосконалення механізму освітньої субвенції ;</p> <p>8. Закупівля достатньої кількості шкільних автобусів</p>	<p>1. Можливий зрив навчального процесу у зв'язку з погодними умовами;</p> <p>2. Погіршення демографічної ситуації в громаді;</p> <p>3. Спротив громади та педагогічних працівників процесам оптимізації;</p> <p>4. При несправності автобусів можливий зрив освітнього процесу;</p> <p>5. Ризик зменшення освітньої субвенції у разі вибору недосконалого шляху оптимізації;</p> <p>6. Неможливість забезпечити рівний доступ до якісної позашкільної освіти;</p> <p>7. Ігнорування наявності оснащених кабінетів через відсутність навичок роботи з обладнанням.</p>

Шляхи вирішення проблем

Проблеми	Шляхи вирішення
Загальна середня освіта	
<p>1. Зменшення кількості учнів призводить до зниження фінансування з освітньої субвенції;</p> <p>2. Супротив педколективів та батьків щодо оптимізації мережі шкіл.</p>	<p>1. Оптимізація мережі навчальних закладів з урахуванням думки населення;</p> <p>2. Приведення кадрового забезпечення у відповідність з демографічною ситуацією;</p> <p>3. Забезпечення якісного допрофільного та профільного навчання.</p>
Дошкільна освіта	
<p>1. Не відповідність шкільних автобусів вимогам для перевезення дітей дошкільного віку (не обладнані місцями для перевезення дітей дошкільного віку);</p> <p>2. Неможливість підключення до локальної мережі інтернет окремих ЗДО через географічне розташування;</p> <p>3. Відсутність в окремих ЗДО медичних кімнат;</p> <p>4. Застаріле обладнання харчоблоків, яке не відповідає нормам;</p>	<p>1. Створення додаткових місць у автобусах для дітей дошкільного віку;</p> <p>2. Введення у штатний розпис ЗДО медичних сестер;</p> <p>3. Оновлення комп'ютерної техніки;</p> <p>4. Ремонт харчоблоків.</p>
Кадрове забезпечення	
<p>1. Супротив частини педагогів старшого віку у використанні новітніх методів навчання;</p> <p>2. Слабке оновлення педагогічних колективів через небажання молодих педагогів працювати у віддалених ЗЗСО;</p> <p>3. Унеможливлення працювати у соціальних проектах через те, що частина педагогів не володіє інформаційними технологіями;</p> <p>4. Після проходження курсової перепідготовки не всі педагоги використовують здобуту інформацію у своїй роботі;</p> <p>5. Розгляд ролі курсів як стимулу до проходження чергової атестації, а не шляху до самовдосконалення і</p>	<p>1. Стимулювання молодих педагогів до роботи у ЗЗСО шляхом надання житла, компенсації за проїзд тощо;</p> <p>2. Розробка програми навчання педагогів щодо використання новітніх технологій у освітньому процесі;</p> <p>3. Активізація роботи усіх педагогів у методичних заходах;</p> <p>4. Вдосконалення форм роботи щодо підвищення фахової компетентності у міжкурсовий період.</p>

саморозвитку.	
Якість навчання	
<p>1. «Адаптація» критерій оцінювання з навчальних предметів під конкретний клас окремими педагогічними працівниками, що призводить до завищення оцінки;</p> <p>2. Необґрунтованість скарг батьків на занижене оцінювання їх дітей, що свідчить про недостатню поінформованість про критерії оцінювання;</p> <p>3. Відсутність умов для конкуренції через малу кількість учнів у класах, що негативно впливає на якість знань учнів.</p>	<p>1. Активізація роботи методичних об'єднань щодо дотримання педагогами критеріїв оцінювання;</p> <p>2. Інформування на сайті ЗЗСО про зміни нормативно-правової бази освітнього процесу;</p> <p>3. Проведення оптимізації ЗЗСО з малою чисельністю учнів;</p> <p>4. Завершення процесу створення опорних закладів з метою надання якісних освітніх послуг.</p>
Матеріально-технічна база	
<p>1. Проведення поточних ремонтів класних кімнат за рахунок батьків;</p> <p>2. Зношення комп'ютерної техніки;</p> <p>3. Наявність частини педагогів, які не вміють користуватись комп'ютерними технологіями;</p> <p>4. Обмежена можливість деяких ЗЗСО I-II ст. у проведенні лабораторних та практичних занять з фізики, хімії, біології тощо за браком обладнання.</p>	<p>1. Розробка перспективного плану на забезпечення ЗЗСО I-II ст. необхідним обладнанням з природничо-математичного циклу;</p> <p>2. Мотивація навчальних закладів до участі у проектах різних напрямків з метою покращення матеріально-технічної бази;</p> <p>3. Проведення перерозподілу та передачі зайвого обладнання в ЗОШ I-II ст. з навчальних закладів, де придбано кабінети природничо-математичного циклу;</p> <p>4. Проведення навчання педагогів природничо-математичного циклу з питань використання обладнання та приладдя в придбаних кабінетах.</p>
Підвезення учасників освітнього процесу	
<p>1. Зношення транспорту;</p> <p>2. Можливе несвоєчасне придбання пального через тендерні процедури;</p> <p>3. Часті поломки автобусів через неякісну дорогу.</p>	<p>1. Своєчасна розробка та затвердження маршруту руху шкільних автобусів;</p> <p>2. Укладання договорів на перевезення учнів зі спеціалізованим підприємством;</p> <p>3. Систематичне проведення огляду доріг та інформування міської ради про необхідність</p>

Система управління освітою, яка існувала в Україні донедавна, погано впливала як на якість, так і на доступність середньої освіти, особливо в селах та невеликих містах. Тепер, з передачею повноважень в управління освітою громадам і школам та зміною розподілу фінансування, громади мають можливість вирішувати свої потреби на місцях.

У цьому контексті органи управління освітою в громаді стають реальними суб'єктами реалізації освітньої політики на місцевому рівні. Від їх злагодженої діяльності, ефективного використання ресурсів, активної співпраці з громадськістю залежать розвиток освіти. Саме на них покладається важлива місія – створення освіти рівних можливостей, освіти нової якості – демократичної та інноваційної.

Забезпечення якісних освітніх послуг є одним із найбільш важливих і соціально чутливих завдань закладів освіти територіальних громад. У Косівській громаді послуги освіти стосуються не менше 30% населення громади (діти, їхні батьки, вчителі), а освіта складає до 45% видаткової частини місцевого бюджету, діяльність освітньої мережі забезпечує постійною роботою до 25% працездатного населення громад. Але в цьому напрямку багато викликів.

5.2. Перспективи розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади

Перспективи розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади забезпечуються в ефективному партнерстві закладів та влади, організації якісного освітнього процесу, формуванні та розвитку демократичних засад управління освітнім комплексом.

Оскільки освіта є делегованим повноваженням, вона повинна бути під адміністративним наглядом державних виконавчих органів. Тому дуже

важливо, щоб Івано-Франківська ОДА та Косівська райдержадміністрація надавали усю необхідну методичну підтримку громаді у питаннях організації освітньої мережі. Насамперед важливо якнайшвидше завершити процес передачі освітніх закладів зі спільної власності громад району (старих ліквідованих районів) до комунальної власності громад.

Забезпечення якісних освітніх послуг в Косівській територіальній громаді є одним з найбільш важливих і соціально чутливих завдань.

Оптимізація закладів освіти, зокрема закладів загальної середньої освіти є важливим підходом покращення якості освіти в сільських школах. План оптимізації є довгостроковим та надзвичайно актуальним завданням сьогодення.

Нами було розроблено інтерактивну карту закладів освіти Косівської територіальної громади на сервісі Google My Maps (рис.5.1.).

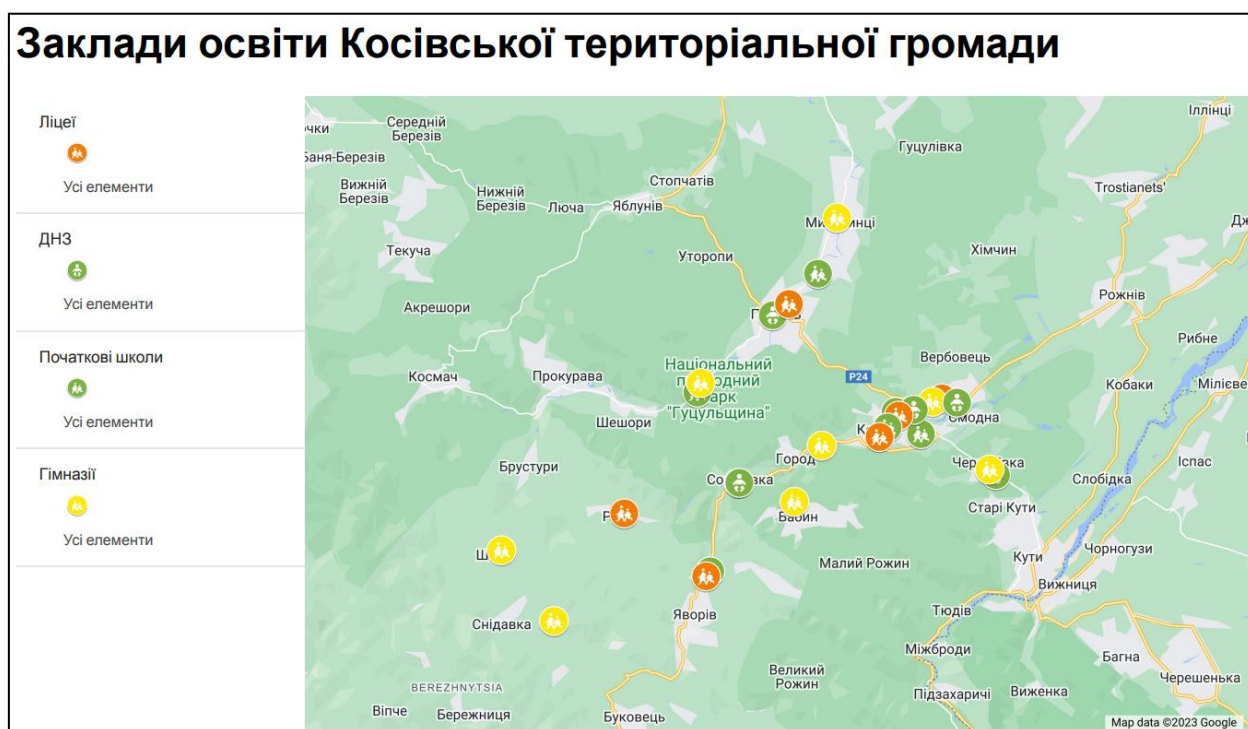

Рис.5.1 Інтерактивна карта закладів освіти Косівської територіальній громаді

На даному ресурсі можна знайти місцезнаходження закладів освіти та при натисканні на заклад можна побачити детальну інформації про нього. Зокрема серед додаткової інформації можна побачити назву закладу, його

повну адресу, посилання сайт закладу освіти, дату заснування закладу, проектну потужність та площу приміщень (рис.5.2.).

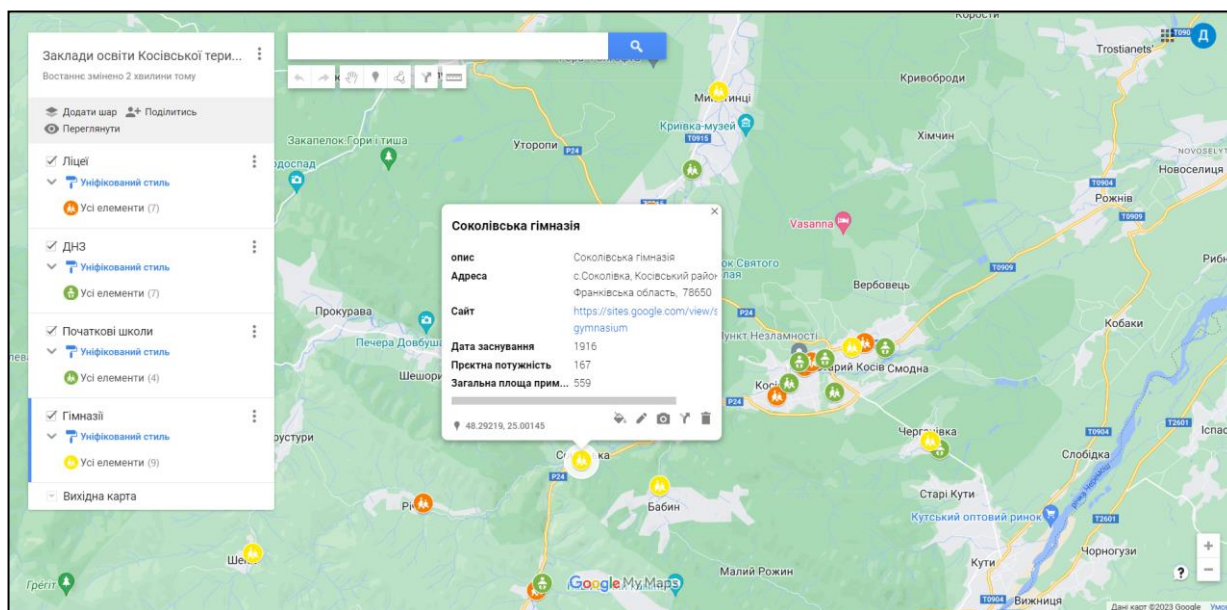

Рис. 5.2. Додаткова інформація про заклади освіти на карті

Дану мапу можна знайти в Google пошуку або за QR-кодом (рис.5.3.). Мапу в подальшому можна доповнювати актуальною інформацією про заклади освіти. За її допомогою можна краще проаналізувати ситуацію в громаді з закладами освіти.

Рис. 5.3. Інтерактивна карта закладів освіти Косівської територіальної громади

Висновки до розділу 5

Було проведено SWOT-аналіз проблем освітнього комплексу Косівської територіальної громади, який дає змогу виявити ті сторони освітнього комплексу, де територіальна громада дає значний потенціал розвитку, а також сформулювати конкретні завдання та дії, які необхідно вжити для реалізації цього потенціалу. Аналіз також дає змогу виявити основні проблеми та перешкоди, що ускладнюють розвиток освіти.

Забезпечення якісних освітніх послуг є одним із найбільш важливих і соціально чутливих завдань закладів освіти територіальних громад. У Косівській громаді послуги освіти стосуються не менше 30% населення громади (діти, їхні батьки, вчителі), а освіта складає до 45% видаткової частини місцевого бюджету, діяльність освітньої мережі забезпечує постійною роботою до 25% працездатного населення громад. Але в цьому напрямку багато викликів.

Перспективи розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади забезпечуються в ефективному партнерстві закладів та влади, організації якісного освітнього процесу, формуванні та розвитку демократичних засад управління освітнім комплексом.

Забезпечення якісних освітніх послуг в Косівській територіальній громаді є одним з найбільш важливих і соціально чутливих завдань.

Оптимізація закладів освіти, зокрема закладів загальної середньої освіти є важливим підходом покращення якості освіти в сільських школах. План оптимізації є довгостроковим та надзвичайно актуальним завданням сьогодення.

Нами було розроблено інтерактивну карту закладів освіти Косівської територіальної громади на сервісі Google My Maps.

ВИСНОВКИ

Освітній комплекс в Україні складається з семи компонентів, які тісно пов'язані між собою. Важливою складовою є населення, яке визначається як споживач і виробник освітніх послуг та їх розселення. Складові дошкільної, середньої, професійно-технічної та вищої освіти становлять групи різних типів споріднених закладів. Складові галузевої науки складають наукові, науково-методичні, методичні, науково-дослідні установи та проектні інститути. Професійне виробництво включає постачання матеріалів і технологій для підприємств і установ.

Територіальна структура освітнього комплексу представлена сукупністю елементів, їх централізованих форм та їх зв'язків, що розкривають формування освітніх центрів місцевого значення та комплексних освітніх центрів регіонального, міжрегіонального та загальнодержавного значення. Критеріями розрізнення цих елементів є кількість студентів, кількість студентів вищих навчальних закладів, обсяг освітніх послуг населенню. На основі виділених елементів української територіальної структури сформовано мікро-, мезо- та макрорайони освіти. Мікрорайони складається з важливих місцевих пунктів і центрів. Вони формуються на базі сільських поселень, селищ міського типу, міст та адміністративних районних центрів. Мезорайони формується навколо центру обласного значення. Макрорайони складаються з центрів міжрегіонального та загальнодержавного значення.

В цілому дослідження освітнього комплексу складалося з 4 етапів: підготовчого, інформаційного, аналітичного та практичного.

У 2020 році шляхом об'єднання 13 сільських рад та Косівської міської ради утворилась одна з найбільш перспективних громад Косівського району Івано-Франківської області – Косівська міська рада (далі – громада), яка включає в себе 14 сіл: Бабин, Город, Соколівка, Яворів, Річка, Снідавка, Смодна, Черганівка, Вербовець, Старий Косів, Микитинці, Пістинь, Шешори, Шепіт.

На території громади статус гірських мають 12 населених пунктів, що складає 88,06% від загальної площі громади, де проживає 86,53% населення. Більшу частину територіальної громади займає гірський рельєф Покутських Карпат, хребти яких простягаються з північного заходу на південний схід.

Доходи загального фонду на 1-го мешканця в Косівській міській громаді складають 725,2 грн. Водночас видатки загального фонду на 1-го мешканця становлять 1694,2 грн. Рівень дотаційності бюджетів знаходиться на рівні 25,9 %. Видатки на загальну середню освіту на 1-го учня в громаді 8952,4 грн.

Чисельність населення в Косівській територіальній громаді станом на 01.01.2022 становила 32821. Найбільшою чисельністю населення виділяється м. Косів – 8490 осіб та Вербовецький старостинський округ – 5071 особа. Найменша кількість осіб спостерігається у Городянському та Микитинецькому старостинському окрузі – 485 та 784 відповідно.

За 2021 рік в Косівській територіальній громаді народилося 368 дітей, водночас померло 432 особи, тобто природний приріст від’ємний та складає – 64 особи. Найбільше дітей народилося в центрі громади – м. Косіві – 156, Вербовецькому та Пістинському старостинському окрузі – 45 та 34 відповідно. Найменша кількість дітей народилась у Городянському (3 дитини) та Микитинецькому старостинському окрузі (4 дитини).

У Косівській міській територіальній громаді освітні послуги надають 29 закладів освіти. Найкращу забезпеченість закладами освіти мають м. Косів, де налічується 10 закладів різних рівнів та Пістинський старостинський округ – 3 заклади освіти.

Дошкільна освіта Косівської територіальної громади представлена сімома закладами дошкільної освіти, з яких 2 знаходиться в м. Косів та по 1 у Вербовецькому, Пістинському, Соколівському, Черганівському та Яворівському старостинських округах. Окрім того є в громаді є 4 заклади загальної середньої освіти з дошкільним підрозділом. До таких закладів відносяться: Косівська початкова школа, Смоднянська початкова школа,

Шешорська початкова школа та Річківський ліцей. Звідси випливає те, що більша половина громади не забезпечена закладами дошкільної освіти зовсім

В більшості закладів дошкільної освіти кількість дітей значно перевищує проектну потужність самих закладів. Найбільше перевищення спостерігається у Косівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» та Пістинський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Дзвіночок», де перевищення складає більш ніж 47 %. Також значне перевищення спостерігається у двох закладах загальної середньої освіти з дошкільним підрозділом, яке становить понад 80%. До таких закладів відносяться Косівська початкова школа та Споднянська початкова школа.

Загальну середню освіту учні Косівської громади здобувають у 4 початкових школах, 9 гімназіях та 7 ліцеях. Найбільша кількість закладів загальної середньої освіти спостерігається відповідно у м. Косів – 4, селах Пістинь, Шешори по 2 заклади, в решті населених пунктів по одному ЗЗСО.

Найбільшою кількістю учнів серед закладів ЗЗСО виділяється Косівський ліцей №1 імені Ярослава Мудрого – 714, Косівський ліцей №2 імені Михайла Павлика – 595 та Пістинський ліцей – 496 учнів. Водночас найменша кількість учнів наявна у Пістинь-Царинській початковій школі – 12. Середня наповнюваність класів є найвищою у всіх закладах освіти м. Косів і становить більше 26 учнів на клас, в той час коли найменшим це значення є у Микитинецькій, Черганівській гімназії та Шешорській початковій школі – менше 9.

Найбільшу забезпеченість населення в Косівській територіальній громаді закладами загальної середньої освіти мають Бабинський, Микитинецький та Городянський старостинський округ, де даний показник становить більш ніж 1,2 закладів на 1000 осіб. Найменшу забезпеченість закладами загальної середньої освіти мають Вербовецький та Яворівський старостинські округи – 0,39 та 0,43 відповідно.

Найвищий рівень локалізації закладів загальної середньої освіти мають одразу 6 старостинських округів, серед яких: Бабинський (2,0), Городянський

(3,4), Микитинецький (2,1), Снідавський (1,9), Черганівський (1,7) та Шешорський (1,8). Середній рівень локалізації мають лише 2 округи – Споднянський (0,9) та Шепітський (1,0). Найнижчий коефіцієнт локалізації закладів загальної середньої освіти мають Вербовецький та Яворівський старостинські округи – 0,7.

Коефіцієнт територіальної концентрації розраховуємо для визначення відповідності територіального розміщення закладів загальної середньої освіти відносно потреб населення. Найбільше значення даного показника характерне для Городянського старостинського округу та м. Косів – 2,0 та 6,1 відповідно та свідчить про високу концентрацію закладів освіти на даних територіях. Оптимальне значення територіальної концентрації закладів загальної середньої освіти можемо побачити у Вербовецькому, Микитинецькому та Соколівському старостинських округах. Найнижчу концентрацію закладів загальної середньої освіти мають Шепітський та Яворівський старостинські округи, де коефіцієнт концентрації є меншим за 0,5.

У зв'язку з гірськими умовами, неможливістю організувати регулярне підвезення учнів, відсутністю необхідної площі кімнат та задоволення освітніх потреб населення сільських населених пунктів у Косівській територіальній громаді було збережено малочисельні класи. Такі малочисельні класи збереглись у Пістинь-Царинській, Косівській, Споднянській та Шешорській початкових школах, а також Бабинській, Городянській, Микитинецькій, Снідавській, Соколівській, Черганівській та Шешорській гімназіях. Також було забезпечено з'єднані класи (класи-комплекти) початкового навчання у філії «Никовата» Яворівського ліцею «Гуцульщина».

Позашкільна освіта косівської міської територіальної громади представлена двома закладами Косівський центр дитячої творчості та Косівська дитячо-юнацька спортивна школа "Гірське орлятко".

Вищу освіту в Косівській територіальній громаді забезпечують Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва та Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

Площа зони пішохідної доступності 30 хвилин до закладу загальної середньої освіти у Косівській територіальній громаді коливається від 3,6 км² до 12,4 км². Найменшу площу 30-ти хвилинної доступності до закладів освіти мають Бабинська гімназія, Шешорська гімназія ім. В. Чорновола та Шешорська початкова школа, яка не перевищує 4 км². Площу зони пішохідної доступності 30 хвилин, яка становить більш ніж 10 км² охоплюють Вербовецька гімназія, Косівський ліцей ім. І. Пелипейка та Косівський ліцей №2 ім. М. Павлика.

Ще одним досить вагомим показником територіального розміщення закладів загальної середньої освіти є коефіцієнт доступності. Коефіцієнт доступності може набувати значень від 0 (найгірша доступність) до 1 (найкраща доступність). В Косівській територіальній громаді коефіцієнт доступності до закладів загальної середньої освіти коливається від 0,3 до 1,0.

Найкращу охопленість 30 хвилинною зоною пішохідної доступності до закладів загальної середньої освіти має м. Косів, Вербовецький, Пістинський та Смоднянський старостинські округи. Водночас більш ніж половина території старостинських округів таких як: Яворівський, Шешорський та Шепітській не мають зони 30 хвилинної доступності до ЗЗСО.

Було проведено SWOT-аналіз проблем освітнього комплексу Косівської територіальної громади, який дає змогу виявити ті сторони освітнього комплексу, де територіальна громада дає значний потенціал розвитку, а також сформулювати конкретні завдання та дії, які необхідно вжити для реалізації цього потенціалу. Аналіз також дає змогу виявити основні проблеми та перешкоди, що ускладнюють розвиток освіти.

Забезпечення якісних освітніх послуг є одним із найбільш важливих і соціально чутливих завдань закладів освіти територіальних громад. У

Косівській громаді послуги освіти стосуються не менше 30% населення громади (діти, їхні батьки, вчителі), а освіта складає до 45% видаткової частини місцевого бюджету, діяльність освітньої мережі забезпечує постійною роботою до 25% працездатного населення громад. Але в цьому напрямку багато викликів.

Перспективи розвитку освітнього комплексу Косівської територіальної громади забезпечуються в ефективному партнерстві закладів та влади, організації якісного освітнього процесу, формуванні та розвитку демократичних засад управління освітнім комплексом.

Забезпечення якісних освітніх послуг в Косівській територіальній громаді є одним з найбільш важливих і соціально чутливих завдань.

Оптимізація закладів освіти, зокрема закладів загальної середньої освіти є важливим підходом покращення якості освіти в сільських школах. План оптимізації є довгостроковим та надзвичайно актуальним завданням сьогодення.

Нами було розроблено інтерактивну карту закладів освіти Косівської територіальної громади на сервісі Google My Maps.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Oliinyk Y. Educational complex of the Herson area: the current state and prospects of development [Електронний ресурс] / Y. Oliinyk, T. Nych // Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geography. – 2019. – № 74. – С. 23–29. – Режим доступу: <https://doi.org/10.17721/1728-2721.2019.74.5>

2. Zayachuk M. D., Kostashchuk I. I., Darchuk K. V., Bilous Yu. O. Geoinformation technologies as a basis for research of the optimal location of general secondary education institutions (on the example of Chernivtsi city territorial community). *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. Dnipro, 2021. Vol 30 № 2. P. 389-401. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/874>

3. Афоніна О. О. Територіальна структура освітнього комплексу Чернігівської області / О. О. Афоніна // Наукові записки СумДПУ ім. А.С.Макаренка. – 2011. – № 2. – С. 96–103.

4. Байназаров А. М. Освітній комплекс України: динаміка рівня освіти населення в регіонах країни / А. М. Байназаров // Часопис соціально-економічної географії: Міжрегіональний зб. наукових праць. – 2009. – № 7. – С. 140–144.

5. Білоус Ю. О. Територіальні особливості формування мережі загальноосвітніх закладів Чернівецької області. Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років - досягнення та перспективи (GTSNU) : матеріали міжнар. науково-практ. конф., присвяченої 85-річчю географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, 30-31 березня 2018 р. Київ : Прінт-Сервіс, 2018. С. 302-304. URL: http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Zbirnik_GEO-85.pdf#page=302

6. Білоус Ю.О. Територіальна організація закладів позашкільної освіти Чернівецької області. Географія, картографія, географічна освіта:

історія, методологія, практика : Матеріали міжнар. науково-практ. конф., м. Чернівці, 7-9 травня 2020 р.. Чернівці: Видавничо-полігр. підпр. «МІСТО», 2020. С 159-162. URL: <http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/konfer/tezu%2007-09.05.2020.pdf>

7. Білоус Ю. О. Територіальна структура загальноосвітнього простору: суспільно-географічні аспекти та оцінка якості знань (на прикладі Чернівецької області) : дис. ... д-ра філософії в галузі природничі науки: 103. Чернівці, 2021. 264 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1wvk6UEL4LrT5h4_C_ENuWiFVNtz1xyD9/view.

8. Відділ освіти Косівської міської ради. *Відділ освіти Косівської міської ради*. URL: <https://www.edkosiv.if.ua/відділ-освіти-косівської-міської-ради>

9. ВО Косівської МР - Івано-Франківська область. ІСУО. Івано-Франківська область. ІСУО. URL: <https://if.isuo.org/authorities/view/id/631>

10. Грицько Т. В. Територіальна організація освітнього комплексу Херсонської області [Електронний ресурс] / Тетяна В'ячеславівна Грицько // НАУКОВА ДУМКА СУЧАСНОСТІ І МАЙБУТНЬОГО" : Матеріали XXVII всеукр. практ.-пізнав. конф. ". –Режим доступу: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/57-dvadtsyat-soma-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/710-teritorialna-organizatsiya-osvitnogo-kompleksu-khersonskoj-oblasti>.

11. Децентралізація в Україні. Децентралізація в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua>.

12. Загальна середня освіта в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / Я. Б. Олійник та ін. *Географія та туризм*. 2017. № 40. С. 131–137.

13. Закон України "Про освіту" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380 – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

14. Заячук О. Г. Територіальна організація загальноосвітніх навчальних закладів Чернівецької області. Науковий вісник Волинського національного університету ім. Л. Українки. Серія: Географічні науки. 2009. № 8. С. 116–120.

15. Заячук О. Г. Територіальна організація освітньо-виховного комплексу Чернівецької області : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геог. наук : [спец.] 11.00.02 «Економічна та соціальна географія» / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича НАН України. Чернівці, 2011. 20 с.

16. Заячук О.Г. Функціонально-компонентна структура освітньо-виховного комплексу Чернівецької області / О.Г. Заячук // Історія української географії : всеукр. наук.-практ. часоп. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – Вип. 15. – С.92-94.

17. Заячук О. Методика та методи суспільно-географічного дослідження територіальної організації освітньо-виховного комплексу обласного регіону. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Географічні науки.* 2013. № 16. С. 132–137.

18. Корнус А. Територіальна організація соціальнокультурного обслуговування населення Сумської області / А. Корнус, О. Корнус [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/portal/>.

19. Корнус О. Суспільно-географічний аспект розвитку дошкільної освіти в Сумській області. *Часопис соціально-економічної географії.* 2012. 12 (1). С. 111–118.

20. Корнус О. Г. Загальноосвітній комплекс Сумської області. *Регіон – 2007: суспільно-географічні аспекти* : міжнарод. наук.-практ. конф. студ., аспір. та молодих вчен., м. Харків, 18–19 квіт. 2007 р. Харків, 2007. С. 62–66.

21. Косівська міська рада. URL: <https://kosivmr.if.ua/>

22. Мельниченко Т. Ю. Освітній комплекс України: сучасний стан і напрями удосконалення територіальної організації: автореф. дис... канд.

геогр. наук: 11.00.02 / Мельниченко Тетяна Юріївна; НАН України. Ін-т географії. — К., 2005. — 21 с.

23. Мельниченко Т. Ю. Суспільно-географічні основи вивчення територіальної організації освіти. – Київ: Ніка-Центр, 2001. – 90 с.

24. Мельниченко Т. Традиційні і сучасні зв'язки та структура освітнього комплексу України. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Географія.* 2002. № 2. С. 54–60.

25. Мельниченко Т. Ю. Географічна оцінка рівнів розвитку освіти України. *Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки.* 2003. № 7. С. 167–171.

26. Освіта України : зб. законів / ред. С. О. Борисенка. Харків : Бурун кн., 2008. 304 с.

27. Основи інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва та ін. Київ : «А. С. К.», 2012. 308 с.

28. Пилипенко І. Методики суспільно-географічних досліджень (на матеріалах Херсонської області) : навч. посібн. / І.П. Пилипенко, Д.С. Мальчикова. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2007. – 112 с.

29. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Барський Ю. М. Модернізація освітнього комплексу Волинської області: монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 118 с.

30. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти : Наказ МОЗ України від 25.09.2020 р. № 2205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20>

31. Симоненко А. М. Суспільно-географічний аналіз освітнього комплексу обласного регіону (теоретикометодологічний підхід) // Наукові записки Вінницьк. держ. пед. ун.-ту ім. М. Коцюбинського. Серія: Географія. - Вінниця, 2008 - Вип. 1. - С. 115-129.

32. Статистична інформація. Головне управління статистики у Івано-Франківській області. URL: <https://ifstat.gov.ua/>

33. Стецький В. В. Освітній комплекс Львівської області: соціально-і економіко-географічні дослідження. – Львів: ЛОНМІО, 1998. – 112 с.
34. Стецький В. В. Система факторів формування та розвитку освітнього комплексу Львівської області. Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил України. 1998. С. 296–298.
35. Стецький В. В. Соціально і економіко-географічні дослідження регіонального освітнього комплексу (на матеріалах Львівської області): Автореф. дис. ... к-та геогр. наук: 11.00.02 / Львівський державний ун-т імені Івана Франка. - Л., 1999. - 18 с
36. Стецький В. Територіальні освітні системи України. *Географія в інформаційному суспільстві*. 2008. Т. 4. С. 270–272.
37. Стратегія розвитку Косівської міської територіальної громади на 2022 – 2027 роки. <https://kosivmr.if.ua/>. URL: https://kosivmr.if.ua/wp-content/uploads/2021/12/Стратегія_2027.pdf.
38. Топчієв О. Г. Суспільно-демографічні дослідження: методологія, методи, методики : навч. посіб. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.
39. Флінта Н.І. Культурно-освітній комплекс регіону і його територіальна організація (на матеріалах Тернопільської області): дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.02 «Економічна та соціальна географія» / Наталія Іванівна Флінта. – Київ, 2005. – 197 с.
40. Флінта Н. Територіальна організація культурно-освітнього комплексу регіону. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Географія*. 2004. № 199. С. 175–182.
41. Флінта Н. Умови і чинники формування і розвитку культурно-освітнього комплексу регіону. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія : Географія*. 2005. № 2. С. 42–44.
42. Харченко М. О. Формування оптимальної територіальної організації закладів загальної середньої освіти регіонів України : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.05. Дніпропетровськ, 2016. 21 с

43. Хомра О. Освіта населення України: територіальні відмінності й тенденції динаміки. *Географія та основи економіки в школі*. 2005. № 8. С. 35-39.
44. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії / О.І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ, 2003. – 444 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Населені пункти Косівської громади

№ з/п	Найменування населених пунктів, що входять до складу територіальної громади	Чисельність населення станом на 01.01.2022	Площа, км ²	Площа, га	Густота населення, осіб/га	Дата заснування
1.	м. Косів	8490	11,38	1138	7,46	1424
2.	с. Вербовець	3215	29,39	2939	1,71	1456
3.	с. Старий Косів	1856	10,63	1063	1,75	1318
4.	с. Пістинь	3706	24,03	2403	1,52	1375
5	с. Микитинці	784	19,05	1905	0,41	1375
6	с. Шешори	1875	50,41	5041	0,37	1445
7	с. Шепіт	1657	36,42	3642	0,46	1941
8	с. Черганівка	942	24,67	2467	0,38	1644
9	с. Смодна	1782	9,33	933	1,91	1318
10	с. Город	485	8,89	889	0,55	1408
11	с. Соколівка	2067	16,92	1692	1,22	1630
12	с. Яворів	2302	52,69	5269	0,44	1694
13	с. Бабин	810	13,56	1356	0,60	1408
14	с. Річка	1968	24,92	2492	0,79	1694
15	с. Снідавка	882	26,55	2655	0,33	16 ст.
	Всього	32821	348,19	34819	1,33	

Додаток Б

Демографічна ситуація Косівської територіальної громади

	Народилося	Померло	Прибуло	Вибуло	Демографія
Косів	156	92	325	241	+148
Вербовець	31	46	54	49	-10
Ст.Косів	14	20	27	15	+6
Пістинь	34	50	20	33	+5
Микитинці	4	7	8	9	-4
Шешори	11	28	22	13	-8
Шепіт	24	25	1	4	-4
Черганівка	5	20	26	10	+1
Смодна	10	12	38	43	-7
Город	3	6	6	4	-1
Соколівка	19	29	7	17	-20
Яворів	27	38	44	16	+17
Бабин	5	15	11	3	+4
Річка	18	36	3	2	-17
Снідавка	7	8	7	5	+1
Всього	368	432	599	464	+111

Додаток В

Інформація щодо населення Косівської територіальної громади

	Чоловіків	Жінок	Пенсіонерів	Інвалідів	Багато дітних	Мало за безпечених	Дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування
Косів	4180	4310	2602	605	86	136	9
Вербовець	1494	1721	896	402	23	30	2
Ст.Косів	861	995	436	136	8	6	2
Пістинь	1610	2096	741	167	55	119	1
Микитинці	349	435	201	42	7	6	0
Шешори	798	1077	621	102	25	0	0
Шепіт	779	878	378	102	17	16	7
Черганівка	449	493	206	68	14	26	0
Смодна	833	949	384	94	18	24	0
Город	226	259	130	26	4	2	0
Соколівка	911	1156	437	170	12	68	1
Яворів	1130	1172	534	93	33	56	3
Бабин	370	440	195	68	11	13	0
Річка	890	1078	563	113	28	55	3
Снідавка	372	510	293	43	13	46	0
Всього	15252	17569	8617	2231	354	603	28

Додаток Г

Дошкільні заклади освіти Косівської територіальної громади

Назва закладу дошкільної освіти	Дата заснування	Прект на потужність	Загальна площа приміщень (кв.м.)	К-ть дітей	К-ть груп
Вербовецький заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Росинка»	1964	39	271	44	2
Косівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко»	1984	68	1214	100	4
Косівський заклад дошкільної освіти ясла-садок «Горобинка»	1969	139	1056	132	6
Пістинський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Дзвіночок»	1984	65	283	96	4
Соколівський заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Мрія»	2018	48	620,8	43	2
Черганівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Лісова колиска	2011	35	252,7	35	2
Яворівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Гуцулята»	2005	49	438	36	2
ЗЗСО з дошкільним підрозділом					
Косівська початкова школа	1846	62	532	123	6
Смоднянська початкова	2004	35	320	63	3
Шешорська початкова школа	1989	22	562	22	1
Річківський ліцей	1975	40	273	35	2
Всього:				729	34

